

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEK FOGLAL
KOZÓK ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Megindították 1862-ben *Wagner Károly és Divald Adolf*

Szerkeszti:
DR. TECHN. MIHÁLYI ZOLTÁN

1944. év

I. FÜZET

LXXXIII. évfolyam

Megjelenik minden hó 15-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám
(Távbeszélő: 323-722)
(Postatakarékpénztári csekkszámla: 23.602.)

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖNYVTÁRA

AK 5793. tételsz.

Csop. V. szám.

Stádium Sajtóvállalat Rt. Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Az „Erdészeti Lapok“ 1944. évi I. füzetének a tartalma:

(Inhalt. — Sommaire. — Contents.)

Losonczy báró Bánffy Dániel kitüntetése (B. Z.)	1
Polyáni Tuzson János dr. † (B. Z.)	2
Tagdíjpótlék és az előfizetési díj felemelése	4
Pallay Nándor dr.: Hozzászólás a gyantacsapolás kérdéséhez. — (Bemerkungen zur Frage der Harzung. — Remarques sur la question du gemmage. — Some Remarks About Resin-Tapping.)	5
Thiringer János: A havasi legeltetés erdőgazdasági és vadászati vonatkozásai. — (Die forst- und jagdwirtschaftlichen Beziehungen des Weidebetriebes im Hochgebirge. — Les rapports du pacage alpin avec la sylviculture et la chasse. — The Pasture in the Mountains in Relation to Forestry And Game.)	17
Értesítés a következő egyesületi közleményeknek külön kiadványként való megküldéséről.	
1. Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesületnek 1943. évi december hó 16-án, Budapesten, az egyesület székházában tartandó közgyűléséről	26
2. Az Országos Erdészeti Egyesület emlékirata a faellátás biztosításáról	26
Hivatalos közlemények. — (Amtliche Mitteilungen. — Communications officielles. — Official Communications.)	
A m. kir. földművelésügyi miniszter 537.800/1943. F. M. számú rendelete a visszacsatolt területeken végrehajtott földbirtokrendezéssel kapcsolatos kérdéseknek az erdőgazdasági ingatlanok tekintetében való szabályozására vonatkozó 970/1943. M. E. sz. rendelet végrehajtásáról szóló 124.000/1943. F. M. számú rendelet kiegészítése tárgyában	26
A m. kir. közellátásügyi miniszter 55.522/1943. K. M. számú leirata a hazai gyűjésű nyers, kapart fenyőgyanta ármegállapításáról	27
A m. kir. közellátásügyi miniszter 54.312/1943. K. M. számú leirata a 45.500/1943. K. M. számú rendelettel nem szabályozott faragott (bárdol.) bükkgerenda, máv. pályafenntartási lögy- és bükkgerenda, 3,6 m-nél hosszabb bükk-váltófa ármegállapításáról	28
A m. kir. földművelésügyi miniszter 57.100/1944. F. M. számú rendelete a vadászati tilalmi idők módosításáról szóló 38.000/1943. F. M. számú rendelet egyes rendelkezéseinek a módosításáról	29
Irodalom. — (Literatur. — Bibliographie. — Reviews.)	
Nemzetvédelem — Országvédelem. (M.)	29
Vitéz Váry József: A korszerű fetelep. (M.)	30
Béky Albert: Újmutatás erdei facsemeték nevelésére és az azokkal való bánásra a hegyvidéken. II. kiadás. (M.)	30
Rásonyi Papp Gedeon: A méznád. (M.)	31
Gyümölcstermelők naptára. 1944. (M.)	32
Hazai folyóiratok	32
Külföldi lapszemle	35
Különlélek. — (Verschiedenes. — Divers — Notes.)	
Halálozások:	
Fischer Mihály †	40
Schaffer Endre †	40
Matusovits Károly †	40
Ifj. Kozáky Jenő †	40
Miltényi János †	40
Személyi hírek	
Köszönetnyilvánítás. (Molcsány Gábor.)	44
Elforgott a Zsebnaptár!	44
Jelmondatok az alföldfásítás népszerűsítéséhez. (M. J.)	44
Adományok	45
Hirdetések. — (Anzeigen. — Annonces. — Advertisements.)	46

ERDÉSZETI LAPOK

LXXXIII.
ÉVF.AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E1.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. TECHN. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Alkotmány-u. 6. sz. II. em.

(Táv.: 323-722.)

Közleményeink átvétele — akár kivonatossan is — csak a forrás megnevezésével történhetik.

Losonczi báró Bánffy Dániel kitüntetése.

Szószertint iktatjuk ide a „Budapesti Közlöny“ ez évi január 1-i, 1. számában megjelent legfelsőbb kéziratot.

„A magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére báró losonczi Bánffy Dániel magyar királyi titkos tanácsos, földművelésügyi miniszternek a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismerésül a Magyar Érdemrend nagykeresztjét adományozom.

Kelt Budapesten, 1943. évi december hó 31.

Horthy s. k.

Kállay Miklós s. k.“

Kedves kötelességet teljesítünk akkor, amikor a nagy nyilvánosság előtt is üdvözöljük a Miniszter Úr Ő Nagyméltóságát legfelsőbb kitüntetése alkalmából.

Nehéz időkben vette át a földművelésügyi tárca vezetését, de kezdettől fogva a közéleti szereplésre hivatott, kiváló egyéniséget, a magyar erdőgazdaság őszinte barátját és jóakarátú támogatóját volt szerencsénk tisztelhetni benne.

Igaz örömmel és hálával tapasztaltuk, hogy mint hozzáértő erdőbirtokos minden erejével előmozdítani iparkodott azokat az érdekeket, amelyek a magyar erdőgazdaság fennmaradásának, fejlődésének és virágzásának az előfeltételei.

Amikor Isten áldását kérjük további önzetlen működésére, a legszívesebb készséggel bocsátjuk ezentúl is rendelkezésére egyesületünk odaadó munkáját, s tisztelettel arra kérjük, hogy az erdőgazdasággal és egyesületünkkel szemben is annyiszor tanúsított megértő jóindulatát a jövőben is tartsa meg részünkre.

A Mindenható adja meg odaadó fáradozására minden emberi munka legszebb koronáját, a sikert!

B. Z.

Polyáni TUZSON JÁNOS dr. † **1870—1943**

December 16-án még velünk volt egyesületünk közgyűlésén s ott és a közös ebédén örömmel láttuk, hogy legutóbbi súlyos bal-esete gyógyulóban van, a testi fájdalom nem csökkentette szelleme frissességét, nem rontotta áldott jókedélyét.

Annál jobban lesújtott bennünket a gyászír, hogy nemes magyar szíve két napra rá megszünt dobogni, s a Mindenható magához szólította Őt, aki igen nehezen betölthető úrt hagyott maga után összes munkaterületein, de különösen kartársai szívében.

1870-ben Szászcsanádon született, főiskolai tanulmányait a selmecbányai erdészeti akadémián végezte el, s egy ideig Selmecbányán működött, mint tanársegéd. Hosszabb európai tanulmányutat tett külföldön, továbbképezte magát Münchenben, majd Berlinben és Kopenhágában dolgozott. 1905-ben lett a budapesti egyetem magántanára, 1918-ban pedig a növényrendszertan nyilvános professzora.

Kezdetben főleg a fásnövények szövettanával foglalkozott, később kutatásai területét a növényrendszertan és növényföldrajz felé fordította. Ezen a téren hatalmas tudományos munkát fejtett ki: irodalmi működésén túl megalapította a budapesti egyetem növényföldrajzi intézetét, ő szerkesztette a „Botanikai közlemények“-et. Már a párisi vilákiállításán kitüntető elismerést kapott különböző preparátumaiért. Jelentős hírnévre tett szert az ipari szempontból kártékony gombafajta kutatásával. Több ízben tanulmányozta a Balkán-félsziget növényvilágát, 1912-ben hosszabb útat tett Oroszország déli részén és a délorosz pusztákon át eljutott Ázsiába is. Az itt gyűjtött növényeit a budapesti egyetem herbáriumában helyezte el.

Nagy érdemei vannak a gyógynövény-termesztés, valamint a magyarországi szikes talajon végzett kutatások terén is.

Fanatikus volt az Alföld fásításának és az alföldi puszták hasznos növényekkel való betelepítésének. Különösen az utóbbi évtizedekben foglalkozott sokat a magyar Alföld problémáival és rajongó szeretettel, lelkesedéssel igyekezett minél többet ebben az

Polyáni Tuzson János dr. †
1870–1943.

irányban elérni. Mind a budapesti növénykertben, amelynek hosszabb ideig igazgatója volt, mind saját birtokán rendkívül értékes eredményeket ért el növényrendszertani kísérleteivel.

Legkiemelkedőbb irodalmi munkája a „Rendszeres növénytan“-a és „A Magyar Alföld növényföldrajza“ c. műve.

Nemcsak kiváló tudós, hanem igen kitünő, az ifjúság előtt közszeretben álló és tiszteletreméltó pedagógus volt. Szerette az ifjúságot, a budapesti egyetemen több jóléti intézményt alapított, úgyhogy ezen a téren is hervadhatatlan érdemei vannak.

A magyar erdészet mindezekén felül egyik legnagyobbját siratja benne. Alig volt szakunknak olyan területe, amelyen nem végzett úttörő munkát, s nagyszerűen felfelé ívelő pályája sohasem csökkentette az erdőgazdasághoz való ragaszkodását. Több mint 2 évtized óta volt tagja igazgató-választmányunknak, s állandó meleg érdeklődés fűzte Őt az egyesület minden megmozdulásához.

Ravatalára koszorút helyeztünk és fájó szívvel, könnyes szemmel kísértük december 21-én utolsó útjára, amely visszaadta Őt az annyira szeretett magyar földjének.

* * *

És itt a végén hadd küldjem Utánad azt, amit az öreg szív nem engedett ravatalodnál elmondani.

Büszkék voltunk Rád, aki úgy váltál ki közülünk, amint a sudár fenő tör magasra a környező bokrok közül.

Büszkék voltunk arra, hogy közülünk indultál el; de még inkább arra, hogy pályád csúcspontján sem tagadtál meg bennünket, s nemcsak mi vallottunk mindig büszkén a Magunkénak, de Te is büszkén vallottad Magadat hozzánk tartozónak.

De ez a büszkeség, bármilyen nagy volt is, eltörpült a nagyrabecsülés, a kartársi szeretet mellett, amellyel szívünkbe zártunk s amelyet csak az tud teljesen megérteni, akire magára is rányomta a selmeci főiskolai élet a maga soha el nem törülhető bélyegét!

Elismerjük, nagy úrt, nehezen pótolható hiányt hagyta Magad után életed minden munkaterületén, de a legnagyobb veszteség mégis a miénk, akik még a több mint félszázad óta hűséges és igen sokban vezető munkatárson felül az embert, a hűséges, kedves, megértő és szerető jóbarátot is siratjuk Benned.

S ez az érzésünk nem szakad meg földi pályáddal, de elkísér a síron túl is s ezért nem a szokásos „Isten veled“-del búcsúzunk Tőled, hanem csak a viszontlátásig.

Addig pedig legyen Neked könnyű az a magyar föld, amelyet annyira szeretél, amelyért annyit dolgoztál s amelynek aligha volt Nálad szeretőbb, megértőbb, hűségesebb művelője és munkatársa.

B. Z.

Tagdíjpótlék és az előfizetési díj felemelése

Az újesztendő elején — az eddigi szokásnak megfelelően — azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordulunk tagtársainkhoz és előfizetőinkhez, hogy az egyesület, illetőleg az „Erdészeti Lapok” iránti kötelezettségüknek eleget tenni szíveskedjenek.

Az általános drágulásra és lapunk előállítási költségeinek jelentékeny növekedésére való tekintettel egyesületünk mult évi december hó 16-án tartott közgyűlése egyhangúlag 50%-os tagdíjpótlékot, illetőleg 50%-os előfizetésidíj-emelést szavazott meg.

A tagdíj tehát 1944. évi január hó 1-jétől kezdődőleg — az 50%-os pótlékkal — a következő.

1. Erdőbirtokosok részére:

1— 500 k. hold erdőterület esetén évi	36.— P
501— 1000 „ „ „ „ „	45.— P
1001— 2000 „ „ „ „ „	60.— P
2001— 5000 „ „ „ „ „	90.— P
5001—10000 „ „ „ „ „	150.— P

10000 k. holdon felül minden további 5000 k. hold erdő után 75—75 P-vel emelkedik a tagdíj.

2. Erdőmérnökök és üzemi tisztek részére:

- a) általában, évi 30.— P
- b) ha alapító tagok, lappótdíjuk az eddigi 16.— P helyett évi 24.— P
- c) ha a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek is tagjai, kedvezményes tagdíjuk az eddigi 14.— P helyett évi 21.— P.
- d) azok a nyugdíjasok, akiknek anyagi helyzetük alapján az igazgató-választmány — külön kérelmükre — 50%-os mérséklést engedélyezett, továbbá azok az alapító tagok, akik a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek is tagjai, valamint az erdőmérnök-hallgatók az eddigi 12.— P helyett évi 18.— P tagdíjat fizetnek.

Alapszabályaink 10. §-a értelmében az évi tagdíjat legkésőbb március hó 31-ig teljes egészében be kell fizetni.

Igazgató-választmányunk határozata értelmében ezentúl az első világháború előtti szigorú rendszerhez kell tartanunk magunkat és két évi tagdíj összegét meghaladó tartozás behajtására — ha felszólításunk eredménytelen marad — az alapszabályok 11. §-ában biztosított bírói segítséget is igénybe kell vennünk.

A f. évi előírás kiegyenlítése céljából lapunk mostani számahoz 1 drb. postatakarékpénztári befizetési lapot is mellékelünk.

Hisszük, hogy t. Tagtársaink közérdekű fáradozásunkban és az „Erdészeti Lapok” eddigi színvonalának a fenntartásában a tagdíj pontos befizetésével is támogatnak bennünket.

Az „Erdészeti Lapok“ előfizetési díja az eddigi 24.— P helyett évi 36.— P.

Erdőőrök és alerdészek — az igazgató-választmány részéről engedélyezett 50%-os kedvezmény alapján — évi 18.— P-t tartoznak fizetni.

Ezt a kedvezményt azonban a magánszolgálatban üzemi tisztí munkakört betöltő erdészeti alkalmazottak (erdész, körerdesz, pagonyerdész, főerdész, erdőkezelő, erdőgondnok, fővadász stb.) nem igényelhetik.

Mivel az előfizetők számának évközi ingadozása a kiadás költségeit még jelentékenyebben növelné, csak egész évre szóló előfizetéseket fogadhatunk el, mégpedig csak a naptári év kezdetével és az előfizetési díj beküldése ellenében.

Az Országos Erdészeti Egyesület
Titkári Hivatala.

Hozzászólás a gyantacsapolás kérdéséhez

Írta: Pally Nándor dr. egyetemi magántanár.

Az „Erdészeti Lapok“ 1943. évi I—III. füzetében Roth professzor tollából igen érdekes tanulmány jelent meg a „Gyantacsapolás jövője“ címmel. A lap júniusi számában pedig Kirchmayer felsőipariskolai tanár „Az erdeifenyő csapolásának hatása a faszövet sajátságaira“ címen közli a gyantaszott erdeifenyők műszaki tulajdonságainak megállapítása céljából végzett vizsgálati eredményeit.

Roth értekezése, amely tulajdonképpen a gyantahasználat kíméletes helyes módszereire és eszközeire, a használat megszerzésére és végrehajtására ad útmutatást, többek között arról is felvilágosít bennünket, hogy az újabb világégés és az ezzel kapcsolatos gyantabehozatal megszűnése következtében a magyar ipar évi 400 vasúti kocsirakomány gyantaszükségletét kell erdeinknek előteremteniök. Ez valóban nem lekicsinylendő feladat, és ha a magyar erdőgazdaság a kényszerhelyzet következtében vállalja is az áldozatot, kérdés, az adott körülmények között eleget tud-e tenni kötelezettségének a nélkül, hogy ezzel más, magasabb rendű erdészeti érdekek ne szenvedjenek kárt? Nagyon helyesen mutat rá Roth, hogy nálunk teljesen más a helyzet, mint Németországban, mivel a fekete- és erdeifenyveseink összes területe 100.000 kat. holdnál nem nagyobb és ebből is mintegy 30.000 kat. hold esik a feketefenyőállományokra, amelyek egyrészt fiatal koruknál fogva, másrészt pedig szétszórtságuk miatt nem alkalmasak a gazdaságos gyantatermelésre. Végeredményben tehát a fennmaradó

70.000 kat. hold erdeifenyőállományra hárul az a feladat, hogy gyantaszükségletünket kielégítse.

Amikor a nemzet érdeke úgy kívánta, hogy az egész magyar erdőgazdaság áldozatokat hozzon, az azt mindig vállalta és ezentúl is vállalni fogja. Ennél a kérdésnél azonban nem az egész magyar erdőgazdaságról van szó, hanem annak csak egy igen kis részéről, mert — mint tudvalevő — összefüggő erdeifenyőállományok csak az ország nyugati és délnyugati részén vannak, tehát egyedül csak a nyugati végek fenyveseire hárul az egész feladat — vagy talán helyesebb, ha nevéen nevezzük a gyermeket — az egész áldozathozatal.

Azt hiszem, senki sem vonhatja kétségbe, hogy valóban áldozathozatalról van szó, amikor a gyantaszükséglet előteremtésére, a használat végrehajtására, ill. a gyanta összegyűjtésére az iparügyi minisztérium részéről életrehívott „Magyar Gyanta- és Vegyitermékek Rt.“, a gyantászott törzsekért kárpótlásul az erdőbirtokosoknak 40 fillért fizet.

Tisztelettel feltesszük a kérdést, lehet-e ellenszolgáltatásnak nevezni a fent említett összeget, ha ezzel szemben a birtokos köteles eltérni azt, hogy idegen vállalat emberei az év legnagyobb részében szabadon járhassanak-kelhessenek az erdőben, fák megsebzésével kétséget kizáró módon rontsák az állományok műszaki értékét, használhatóságát és ezzel értékességét; továbbá a gyantacsapolás következtében beálló 0,2—1,5%-os növedékvesztéséért, vagy azért, hogy a sebzés miatt a gyengébb táplálkozás következtében sinylődő fát szű- vagy egyéb rovarkárosítás érje, nem utolsó sorban pedig azért, hogy az erdőtüzek keletkezésének minél tágabb teret adjunk és végül: lehet-e ellenértéknek nevezni, ha a használat veszélyezteti az állományok természetes felújítását?

Ne méltóztassanak szavaimat félreérteni! Amikor az ellenszolgáltatás csekélységéről beszélek, nem az a pár fillér a fontos! Ha az ország érdeke megkívánja, szívesen vállalják az erdőbirtokosok az áldozatot, azonban kérdés, hogy vajon az ország érdekében áll-e, hogy tekintet nélkül az erdő minőségére, mindenütt, ahol gyantatermelésre érett állományok vannak, minden megkülönböztetés nélkül gyantacsapolást végezzünk?

Az ország délnyugati részein vannak legszebb erdeifenyőállományaink, amelyek minőség tekintetében országos viszonylatban a legkiválóbbak, a nemzet szempontjából igazi értéket, felbecsülhetetlen vagyont képviselnek. Szabad-e ezeket a maguk nevében páratlan, mintegy rezervátumnak tekinthető erdeifenyőállományokat válogatás nélkül a gyantacsapolás rendelkezésére bocsátani? Ki az, aki azért vállalja a felelősséget, hogy a világégés elmúltával, amikor a kényszerhelyzet már megszűnt és a kereskedelemben a minőségi feltételek ismét szigorúbbak lesznek, nem

maradt egyetlen érintetlen erdeifenyőállományunk, amelyből a fokozottabb minőségi követelményeket ki tudnánk elégíteni?

Nagyon jól tudom, hogy aggodalmaimmal szemben azonnal nekem szegezik az ellenérveket:

1. „A m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet laboratóriumában, évekkal ezelőtt megcsapolt erdeifenyő-rönkökön végzett szilárdsági vizsgálat alapján nyugodtan állíthatjuk, hogy a gyantacsapolás nem csökkenti a fa szilárdságát.“ (Sőt, a szerző megállapításai szerint az irodalmi átlagnál is nagyobbak).

2. „Az ugyanekkor megejtett ütőhajlító-vizsgálatok eredményei azt mutatták, hogy a fa dinamikus hajlító-igénybevételekkel szemben való ellenállása sem csökkent a gyantajáratok számának növekedésével, tehát a fa megőrizte szívósságát, azaz nem lett ridegebb.“

3. „A fa csapolása — amint azt újabban megállapították — a növekedést nem befolyásolja károsan, legalább is nem számbavehetően. A bemetszések okozta sérülés pedig a fa kihasználtságának mértékét semmivel sem csökkenti, mivel ezek a részek amúgy is széldeszékára esnek.“

4. „Ha még hozzávesszük, hogy a csapolás okozta gyantatartalom növekedése a fa tartósságának a növelésével jár, különösen mint épületi fának az értékét növeli, beláthatjuk, hogy a fák gyantászás céljából való szakszerű csapolása sem erdőgazdasági, sem pedig ipari szempontból semmiféle káros következménnyel nem jár.“

5. „A Magyar Királyi Államvasutak Beszerzési Főosztálya — amint ez a Magyar Gyanta és Vegyitermékek Rt.-hoz f. évi április hó 5-én intézett 29.186/1943. G. IV. számú átiratából is kitűnik — olyan erdeifenyő-fűrészárut is átvesz, amely gyantacsapolt rönkökből készült, ha a fűrészáru egyébként a minőségi feltételeknek megfelel.“ (Az „Erdészeti Lapok“ szerkesztőjének megjegyzése *Kirchmayer Ödön* felsőipariskolai tanár cikkéhez.)

Az itt felsorakoztatott érvek, szakértői megállapítások és a szerkesztői megjegyzés látszólag aggodalmaim nagy részét halomra döntik. Ezekkel a szakértői megállapításokkal a világért sem akarok vitába bocsátkozni, csak szeretném az egyes pontokkal kapcsolatban a magam szerény véleményét kifejezni.

Az imént idézett pontok, illetőleg szakértői megállapítás a M. Kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetben végzett kutatásokra támaszkodik, amelyeket a szakértő a „Magyar Gyanta és Vegyitermékek Rt.“ megbízásából 1943. évi január havában végzett a „Barcsi Faárnyagár és Kereskedelmi Rt.“ budapesti fatelepén kiválasztott, több éven át gyantászott erdeifenyő rönkökön. A vizsgálat alá vett 4 (azaz négy) darab rönkő közül kettő Sümegről, egy Szentendréről, egy pedig Isaszegről származik. A rönkökből kivá-

gott mintákon a szakértő vegyi, szövettani és szilárdságtani vizsgálatokat végzett. Az előbbieket eredményeivel nem óhajtók foglalni, csupán csak a szilárdságtani vizsgálatokhoz szeretnék néhány megjegyzést fűzni.

A nyomószilárdsági vizsgálatok végrehajtása céljából a szakértő egy-egy rönkből 3—3, a hajlítószilárdság meghatározásához pedig rönkönként 2—2 kísérletet végzett. Az „Erdészeti Lapok”-ban megjelent tanulmány tanúsága szerint a próbadarabokat ugyanakkor dinamikai igénybevételre is vizsgálta, nevezetesen megállapította a kérdéses rönkök ütés-hajlítószilárdságát. Hogy az utóbbi vizsgálathoz mennyi próbatestet használt, illetőleg hány kísérletet végzett, nem tudom, mivel erről a szakértői véleményben nincs szó.

A nyomószilárdsági vizsgálatok eredményeképpen összesen 12 próbatest, a hajlítóvizsgálatoknál pedig összesen 8 próbatest adataira támaszkodva megállapítja a szerző, hogy a nyomószilárdság és hajlítószilárdság a gyantacsapolás következtében nem változik, azaz „a gyantacsapolás nem csökkenti a fa szilárdságát”, sőt a bemutatott gyakorisági görbék alapján kimutatja, hogy „a vizsgált fák szilárdsági értékei ennél (t. i. az erdeifenyő átlagos nyomó- és hajlítószilárdsági értékeinél) nagyobbak”. A tanulmány szerint: „így pl. a négy különböző rönkő átlagos nyomószilárdsága: 550, 525, 539 és 550 kg/cm² volt, míg ugyanezeknek a rönköknek az átlagos hajlítószilárdsága: 852, 1002, 904 és 844 kg/cm²-nek adódott”. Ezzel szemben pedig „az erdeifenyő nyomószilárdságának a gyakorisági görbe alapján vett középértéke 470 kg/cm², hajlítószilárdságának a középértéke pedig 830 kg/cm²”.

Mielőtt az eredményeket taglalnám, reá kell mutatnom arra is, hogy a szilárdsági vizsgálatokat a szerző a Sümegről származó 2 (kettő) drb. 59, ill. 69% víztartalmú rönkön hajtotta végre, a Szentendréről származó víztartalma 71% volt és végül az isaszegi rönkére pedig 66 5% (a víztartalmi százalékok a fa száraz súlyára vonatkoznak) és a vizsgálati eredményeket ezekről a víztartalmakról légszárazságra, azaz 15 nettószázalékra számította át.

Azzal a szakértői megállapítással, hogy a gyantacsapolás nem csökkenti a fa szilárdságát, teljes egészében egyetértek, annál is inkább, mert ezt az irodalmi adatok nagyjában alátámasztják. Bár meg kell jegyezni azt is, hogy ezen a téren sem teljesen egyezők a vélemények. Így pl. *Nördlinger* azt állítja, hogy a gyantászás alatt képződő keskeny évgyűrűs fa szilárdsága a torz-szövetek képződése következtében kisebb. Valószínű azonban, hogy ez a megállapítás csak a kíméletlen, mély sebet ütő gyantahasználat esetén állja meg a helyét. *Mayr* szerint viszont a gyantászott fa belsejének a fajsúlya, szilárdsága és tartóssága nem csökken. Az újabb irodalom is arra az álláspontra helyezkedik, hogy, a nagy

gyantatartalom emeli ugyan a fajsúlyt: azonban¹ a nyomószilárdságot érintetlenül hagyja, azaz nem csökkenti. Nagyon helyesen mutat rá a szerző Kollmann megállapítására (Technologie des Holzes, 172. oldal), hogy t. i. „az erdeifenyő térfogatsúlya és szilárdsága közötti összefüggést vizsgálva, a gyantadúsabb fa szilárdsága kisebb, mint az ugyanolyan térfogatsúlyú, kevésbé gyantás faé“. Azonban Kollmann sohasem állította azt, hogy a gyantadúsabb fa szilárdsága általánosságban kisebb, hanem félre nem érthető módon kifejti, hogy a gyantatartalom növekedése emeli ugyan a fajsúlyt, de ugyanakkor a szilárdságra nincs befolyása. Ennek igazolására idézem Kollmann szavait: „Größerer Gehalt an Harz, dessen spezifisches Gewicht um 1·0 liegt, erhöht das Raumgewicht beträchtlich, lässt jedoch die Druckfestigkeit fast unberührt, Harzreichtum ist deshalb baugewerblich kein Vorteil, da er die wahren Festigkeitseigenschaften verschleiert“. (A nagyobb gyantatartalom, amelynek a fajsúlya 1·0 körül van, jelentősen emeli ugyan a térfogatsúlyt [a fa térfogatsúlyát], a nyomószilárdságot azonban majdnem érintetlenül hagyja; azért a gyantagazdagság építészeti szempontból nem előny, mivel az a valóóság szilárdságtani tulajdonságokat elhomályosítja.) Végeredményben tehát a hangsúly nem azon van, hogy a nagyobb gyantatartalom csökkenti vagy emeli a szilárdságot, hanem azon, hogy a nagyobb gyantatartalom következtében a fa szilárdsági értékei áttekinthetetlenek. Azt lehet mondani, hogy a nagyobb gyantatartalomnak ugyanolyan hatása van a szilárdságra, mint pl. a nagyobb víztartalomnak az ütő-hajlító szilárdság vizsgálatakor a törési képre, mert — amint ismeretes — a nagyobb víztartalom a fa szívósságára vagy ridegségére jellegzetes törési képeket annyira elhomályosítja, hogy az egyébként szívós fa sem mutatja a jellegzetes, szálkás, hosszúrostú törést, hanem úgy viselkedik, mint a rideg fa.

Ismétlem, a szerző végső következtetésével, hogy t. i. a nagyobb gyantatartalom nem csökkenti a fa szilárdságát, teljesen egyetértek. A szerző azonban mind a szakvéleményében, mind az Erdészeti Lapok-ban megjelent cikkében kimutatja, hogy a vizsgált s előzőleg több éven át gyantászott négy rönkö nyomó- és hajlítószilárdsági értékei az erdeifenyő átlagos szilárdsági értékénél is nagyobbak. Ez a megállapítás, ami egyébként a feltüntetett számszerű adatok alapján teljesen jogosult, a felületes olvasót, aki csak a számszerűséget tekinti, vagy a nem szakembert könnyen arra a téves felfogásra indítja, hogy ime, a gyantacsapolás nemcsak nem csökkenti, hanem még emeli is a szilárdsági értékeket, mert hiszen a megcsapolt törzsek még az átlagnál is jobb eredményt mutatnak.

A magam részéről a közölt adatokat szokatlanul magasaknak tartom, annál is inkább, mert jómagam is végeztem magyar-

országi származású (nem gyantászott) erdeifenyőkön, nevezetesen a miskolevidéki és a dunántúli termőhelyekről származókon nyomó- és hajlítoszilárdsági vizsgálatokat. Hozzá még a vizsgálatokat nem négy rönkön hajtottam végre, hanem egész állományok szilárdsági értékét határoztam meg. Még pedig az állományok tüzetes bejárása, a növekedési viszonyok, a vastagsági fokok megszólási arányának gondos mérlegelése után úgy választottam ki a próbatörzseket, hogy azok valóban az egész állomány átlagát képviselték. Erre az aprólékoskodásra szükség van, ha az ember a kapott adatok alapján általánosítani akar. Ha egy-egy vidékről csak egy törzset vizsgálunk, abból általános következtetést levonni nem szabad, mert könnyen lehetséges, hogy az a kérdéses törzs a vidéken nőtt erdeifenyők szélsőséges tulajdonságait mutatja. A miskolci erdeifenyők nyomószilárdságának vizsgálatakor nem kevesebb, mint 96 próbát törtem össze, azonban az átlagos érték jóval alacsonyabb, mint a szerző közölte adatok, mégpedig légszáraz állapotban 414 kg/cm^2 (a térfogatsúly pedig az egész Miskolcvidék átlagában: 0.481 g/cm^3), még a szélsőségek is csak igen ritka esetben haladták túl az 500 kg/cm^2 -es nyomószilárdságot, a legnagyobb érték 506 kg/cm^2 volt. A Sopron környékéről származó erdeifenyőkre még kisebb értéket kaptam: 0.476 g/cm^3 -es térfogatsúly esetén a nyomószilárdság: 324 kg/cm^2 . Kollmann szerint viszont 0.520 g/cm^3 átlagos térfogatsúly esetén a nyomószilárdság átlagos értéke légszáraz állapotban 470 kg/cm^2 .

A miskolci erdeifenyők hajlítoszilárdsági vizsgálatának az eredményei szintén jóval kisebbek, mint a szerző közölte adatok. A határértékek, természetesen légszáraz állapotban: $472\text{—}781 \text{ kg/cm}^2$ között mozognak, az állományátlag pedig 646 kg/cm^2 volt. Bizonyos, hogy ez az átlagos érték meglehetősen kicsi, de tekintetbe kell venni azt, hogy a vizsgálat gyakorlati célt szolgált, és éppen azért a vizsgálathoz használt próbatestek kialakításakor nem törekedtem az előírásos göcsmentességre, hanem kisebb felületi göcsöket, különösen ha azok a terhelési helytől távol estek, a próbatestekben még megtűrtem. A fentiek figyelembevételével a 646 kg/cm^2 -es átlag nem tekinthető túlságos kevésnek, sőt nézetem szerint teljesen kielégítő, különösen ha összehasonlítjuk Flatscher adataival, aki az erdeifenyő átlagos hajlítoszilárdságát 500 kg/cm^2 -es értékkel adja meg. (Kollmann szerint: 870 kg/cm^2 .)

Közismert dolog, hogy az egész országban a délnyugati végek erdeifenyője a legkiválóbb minőségű. Ez természetes is, itt az erdeifenyő őshonos fafajnak tekinthető, már pedig minden fafaj a természetes elterjedésének határain belül szolgáltatja a legnagyobb valószínűség szerint a legjobb minőségű fát. Sümeg, Szentendre és Isaszeg már kívül esik a természetes előfordulási helyeken, tehát az erdeifenyő tenyészetének kevésbé kedvező vidékek-

ről származó példányok valószínűleg gyengébb minőségűek. Éppen azért igen meglepőek a szerző közölte nagy értékek. A magam részéről nem tudok szabadulni attól a feltevéstől, hogy a szerző — megbízóinak sürgetése miatt — valószínűleg nem várhatta meg, míg a begyűjtött minták kiszáradnak — legalább is a légszárasságot megközelítő állapotig — hanem kénytelen volt a vizsgálatokat nagy víztartalommal megejteni, ez egyébként a szakértői véleményből teljesen kiviláglik. Nagyon természetesen tehát a szakértőnek nem volt más választása, a szilárdsági értékeket² ilyen nagy víztartalmakról kellett légszár az állapotra átszámítania. Ilyen körülmények között pedig az átszámítás bizonytalan és legtöbbször téves eredményre vezet. Ennek a ténynek az ismeretében a német anyagvizsgálati szabványok a leghatározottabban előírják, hogy a szilárdsági vizsgálatokat légszár az állapotban kell végrehajtani. Mivel pedig ezt az állapotot pontosan elérni igen nehéz, nagyon természetes, arra kell törekedni, hogy a biztosabb átszámítás miatt legalább is megközelítsük a légszárasságot. Ez annál is inkább fontos, mert az összes átszámító egyenletek érvényessége csak szűk víztartalmi határok között mozog és a víztartalom felső értéke semmi esetre sem lehet nagyobb, mint az illető faj faj rosttelítettségi víztartalma. Az erdeifenyő rosttelítettségi víztartalma, különösen nagy gyantatartalom esetén, *Trendelenburg* szerint* csak 22—24** nettószázalék (az absz. száraz fa súlyához viszonyított %-ban kifejezve), ezzel szemben pedig a szakértő megadta víztartalmak mind a négy rönkőben messze túlhaladják a rosttelítettségi víztartalmat. Nem tudom ugyan, hogy a szerző milyen átszámító formulát használt, de legtöbb átszámító egyenlet azon alapszik, hogy a szilárdság az absz. száraz állapot és a rosttelítettségi víztartalom között lineárisan csökken a víztartalom emelkedésével, de csak a rosttelítettségi víztartalomig, azon túl a víztartalom emelkedésének már nincs befolyása a szilárdságra. Ha tehát lineáris összefüggésen alapuló egyenletet használunk az átszámításra olyan esetben, amikor a szilárdsági próbatestek víztartalma messze túlhaladta a rosttelítettségi víztartalmat, feltétlenül a valóságosnál nagyobb eredményt kapunk.

Ha az átszámítást nem egyenlettel végezzük, hanem a víztartalom és a nyomószilárdság függvényábrájából kiszámítható egyszerű viszonyszámok segítségével, a nagy gyantatartalmú fenyőkre szintén nem használhatjuk a normális gyantatartalmú fenyőkre megállapított görbét, éppen a rosttelítettségi víztartalom eltérése következtében, mert teljesen hasonló hibába esünk, illetőleg az átszámítás pontatlan lesz. Kétségtelen azonban, hogy az

** *Trendelenburg*: Über Fasersättigungsfeuchtigkeit und Raum-dichtbezahl wichtigen Holzarten. Holz als Roh- u. Werkstoff, 2. Jahrg. S. 15.

utóbbi esetben a hiba kisebb mértékű, mintha nagy víztartalmakról egyenletek segítségével számítanók át.

A gyantacsapolásnak a dinamikai igénybevételek egyik fajtájára, az ütő-hajlító próbára, illetőleg szilárdságra kifejtett befolyása tekintetében a szerző megállapítása helyes, és ezzel szintén egyetértek, azonban még hozzá kell fűzni, hogy maga a törőszilárdság nem ad mindig megbízható felvilágosítást a kérdéses fafaj szívósságáról vagy ridegségéről. Az a körülmény, hogy a szerző végrehajtotta törőszilárdsági próbákat a statikai igénybevételekhez hasonlóan nagy víztartalmakkal határozta meg, már eleve kétségesse teszi, hogy a fa szívósságára vonatkozólag bizonyosságot szerezzünk, mivel a nagy víztartalom a törési képet elhomályosítja, tehát a törési képből a fa szívósságára vagy ridegségére következtetni nem lehet. A törőszilárdság átszámítása légszárazságra szintén nem lehet közömbös, ha annak nagyságából akarunk a szívósságra következtetni. Az összefüggés a törőszilárdság és a víztartalom között merőben különbözik attól, amit a statikai szilárdságok esetén láttunk. A víztartalom emelkedése ugyanis — habár csak kis mértékben — a törőszilárdság emelkedését vonja maga után: minden 1°/_o-nyi víztartalom-emelkedésre 1°/_o törőszilárdság-növekedést lehet számítani, ezért a kérdéses négy rönkből kialakított próbapálcák törőszilárdságának 59—71°/_o víztartalmak esetén ugyancsak tekintélyesnek kellett lennie, ha a légszárazságra való átszámítás után is még olyan nagy értékek jöttek ki, amelyekből a vizsgált próbatestek szívósságára lehetett volna következtetni. Kár, hogy a szerző csak általánoságban beszél a törőszilárdsági vizsgálatok eredményeiről és számszerű adatokat nem közöl.

A harmadik ellenvetés, amely a gyantacsapolás ártalmatlan voltára vonatkozik, azt mondja, hogy a gyantahasználat nem befolyásolja a növekedést károsan, vagy legalábbis nem számbavehető mértékben. Ez nagyjában igaz is, mert valóban 0.2—1.5^o/_o-nál nem nagyobb a növedékvesztés. Azonban egészen másképpen fest a helyzet, ha figyelembe vesszük azt, hogy a csapolás — természetesen — mindig a fa legértékesebb részén történik, mert a gyantatartalom a gyökfőtől számított 2 m magasságig a legnagyobb. Itt tulajdonképpen nem a fatömeg, illetőleg növedékvesztéséről van szó, hanem arról, hogy a sebzés a fa értékét csökkenti. A szerző ugyan azonnal megvigasztalja az aggodalmaskodó erdőgazdát azzal, hogy nincs semmi baj, mert „a bemetszések okozta sérülés a fa kihasználhatóságának mértékét semmivel sem csökkenti, mivel ezek a részek amúgy is a széldeszékára esnek“. Ez is igaz, ha azonban az utóbbihoz, azaz a hulladékba kerülő famennyiséghez hozzávesszük a sebzés következtében beálló növedékvesztéséget, akkor senki sem kételkedhetik abban, hogy a *kihasználási százalék vég-*

eredményben a gyantahasználat következtében igenis csökken. Ehhez még az is hozzájárul, hogy a gyantászott fa értékosztálya feltétlen kisebb lesz. Arra rákényszeríti esetleg a szükség, a nincstelenség a vevőt, pl. a MÁV beszerzési főosztályát, hogy a gyantászott fát is átvegye (ezt igazolja az Államvasutak átirata is), azonban arról nem szól a krónika, hogy vajjon az ilyen gyantászott máv.-anyagot milyen minőségi, illetőleg értékosztályban veszi át, éppen a nagy gyantatartalom miatt? Vagy pl. azt sem hinném, hogy az asztalosiparban túlságosan lelkesednének a nagy gyantatartalomért.

Bármennyit is beszélnek arról, hogy a gyantacsapolás nem árt a fa minőségének, nehezen hihető el, különösen akkor, ha olvassuk Roth professzornak Ortegel és Möbius dr. cikkeihez fűzött megjegyzéseit (I. Erdészeti Lapok 1943. évf. II. füzet, 64. oldal, legutolsó bekezdés):

„10. Egyes törzsek mentesítése a csapolás alól.

A csapolandó állományból a törzsek egyrészét — mindig a legszebb és legértékesebb törzseket! — kihagyják a csapolásból. Részletesebben erre nem tér ki egyik előadás sem, Möbius csak felemlíti a tényt. Ez óvatossági rendszabály. Főképp ott, ahol természetes felújítással dolgoznak, meghagyják a törzsek egy részét, hogy a felújulás csak teljesen ép fákon fejlődött magvak útján jöjjön, továbbá, hogy a legértékesebb törzseken sebek ne legyenek.“

Egészen bizonyos, hogy nem csupán a természetes felújítás érdekében alakult ki ez a rendszabály éppen Németországban, ahol már annyi idő óta rendszeres gyantahasználat folyik, tehát elég bő tapasztalatokat szereztek, hanem igenis azt a célt is szolgálja, hogy a legértékesebb törzseken sebek ne legyenek. De vajjon miért? Azt hiszem, erre nem kell feleletet adni, ez önmagáért is eleget beszél.

Ha azonban a törzsek kiválasztásakor egyes szépen fejlett példányokat a fenti okok miatt mentesítünk, vajjon nem volna-e jogos az olyan kiváló minőségű állományokat, amelyeknek úgyszólván minden törzse szép és értékes, teljesen mentesíteni a csapolás alól?

Ha a gyantacsapolás következtében szükségszerűen beálló veszteségeket összegezzük, nevezetesen: a növedékveszteséget, ebből kifolyólag a kihasználási százalék csökkenését, az értékosztályok természetszerű leszállásával járó veszteségeket és még azt a körülményt is, hogy a természetes felújítás jövője is veszélyben van, akkor ismét felteszem a kérdést, méltányos-e, hogy mindezekért törzsenként 40 fillér ellenszolgáltatást fizessen a vállalat?

Végül még szeretnék foglalkozni a felsorolt ellenvetések közül a 4. számúval, amely többek között azt mondja, hogy gyantacsapolással, illetőleg ennek következtében a gyantatartalom emel-

kedésével a fa tartósságának a növekedése jár együtt, s ez különösen mint épületfának az értékét növeli. A tartósság növekedésének a kérdésében ismét csak egy véleményen vagyunk, ez valóban így van, azonban az, hogy a gyantatartalom növekedésének természetes következménye legyen az épületfa értékségének az emelkedése, kissé egyoldalú és elcsúszott megállapítás. Eppen a szerző bizonyítja, hogy a gyantatartalom szükségszerűen emeli a fa térfogatsúlyát (fajsúlyt) a nélkül azonban, hogy ezzel a szilárdság emelkedése is járna. A technikai életben az építészeti célokra szánt fától megkívánjuk, hogy kis térfogatsúllyal aránylag nagy szilárdságú legyen. Az épületfánk ezt a minőségi követelményt az ú. h. alkalmassági szám világítja meg, amelynek az értelme-

zése: $a = \frac{\sigma_{II}}{\gamma_{II}}$ (σ_{II} = nyomószilárdság légszáraz állapotban, γ_{II} = térfogatsúly ugyancsak légszáraz állapotban), azaz nem egyéb, mint a légszáraz állapotú térfogatsúly viszonya a légszáraz állapotú szilárdsághoz. Nyilvánvaló tehát, hogy az alkalmassági szám értéke a nagyobb gyantatartalom következtében csak csökkenhet, tehát az illető fajjal alkalmassága építészeti célokra csak kisebb lehet. Kétségtelen, hogy a tartósság növekedése előny, azonban ugyanakkor emelkedik az épületi anyag súlya is anélkül, hogy a szilárdság tekintetében változás állana be.

Távol áll tőlem a cél, hogy vitát idézzek fel, csupán csak arra akartam reámutatni, hogy a kérdést nem lehet egyoldalúan kezelni, másrészt pedig nem szeretném, ha a közreadott szilárdsági adatok következtében valaki arra a téves meggyőződésre jutna, hogy a gyantacsapolásnak semmi hátránya nincs. A gyenge minőségű állományokban, vagy az olyan termőhelyeken, ahol az erdeifenyő nincs növekedési optimumában, valóban nem sok kárt tesz a gyantacsapolás, sőt az a tény, hogy a gyantászott fa tartóssága növekszik, határozottan csak előnyére lehet a szilárdsági és szöveti tulajdonságok tekintetében egyébként gyenge minőségű fának. Ellenben a nyugati vidékek kiváló minőségű elegenden erdeifenyveseit a lehetőség szerint kíméljük meg, ha pedig a gyantaszükséglet biztosítása céljából ezekre a területekre is szükség volna, akkor csak elegendes állományokban engedélyezzék az illetékesek a gyantahasználatot, még akkor is, ha kevésbé olyan gazdaságos is, mint az elegenden állományokban, de különben az igazság is azt kívánja, hogy ne csak az erdőgazdaságok áldozzanak a közért, hanem hozzon áldozatot a vállalat is.

Ilyen intézkedéssel kettős célt érnének el: 1. a jóminőségű állományok érintetlenül maradnának és továbbra is azt az éppen olyan közérdekű célt szolgálnák, hogy a MÁV szükségleteit a legjobb minőségű anyagból lehetne kielégíteni; 2. másrészt — s ez véleményem szerint éppen olyan fontos, sőt az első pontban fel-

hozott érvvel szoros összefüggésben van — nem kellene attól sem tartani, hogy az ilyen jóminőségű állományokban a gyantahasználat következtében esetleg nagyobb mértékű rovarkárosítás lép fel és végül 3. ott, ahol erre mód van, a természetes felújítás sem szenvedne kárt.

A gyantacsapolás sebzései következtében tagadhatatlanul növekszik a szúveszély. A gyantacsapolás, helyesebben az ezzel járó sebzések nem tekinthetők ugyan betegségnek és ezért nem szükségyszerűség a másodlagos károsítók fellépése, de viszont az is bizonyos, hogy a megcsapolt törzsek növekedési erélye megcsappan (erre bizonyíték a valóságos növedékvesztés és a gyantászott erdeifenyők silányabb minőségű magtermése), ellenálló ereje csökken és sokkal inkább fogékonyabb a szúveszedelem iránt, mint a teljesen azonos viszonyok között lévő, gyantászástól megkímélt, de egyébként egészséges állományok. Közismert dolog minden szakember előtt, hogy a szúkárosítással szemben legjobb elővigyázati módszer az elegyes állományok létesítése. Ebből pedig világosan következik, hogy az *elegyes állományokban végrehajtott gyantacsapolás korántsem jár olyan nagy kockázattal, mint az elegyetlen fenyvesekben. Végeredményben tehát elsősorban is a jóminőségű elegyetlen állományokat kell mentesíteni a gyantahasználat alól, mert ha a használatokat csak az elegyes erdeifenyvesekre redukáljuk, a szúveszély is legkisebb lesz.*

Természetesen ez a megszorítás a gyantagyűjtést végező vállalat számára nem kedvező és kevésbé gazdaságos, mert a költségei emelkedni fognak, de ismétlem, az erdőbirtokoson kívül huzon áldozatot a vállalat is, és ne ragaszkodjunk szépnövésű elegyetlen erdeifenyveseink csapolásához, hanem termelje a gyantát a szétszórtan fekvő erdeifenyvesekben és a községi erdőkben is. Erre a megszorításra szükség van, mert nem mindegy az államháztartás, az államvasútak vagonpallóval való ellátása, sem a magyar erdőgazdaság jövője szempontjából, hogy kitesszük-e a jóminőségű, elegyetlen erdeifenyő-állományainkat a szúveszedelemnek vagy nem?!

Az ország többi részében nagyobb, összefüggő erdeifenyő állomány amúgy sincs, tehát ott már nem kellene olyan szigorúan venni az elegyes és elegyetlen állományok megkülönböztetését, részben azért, mert a rovarkárosításnak nincs akkora veszélye, másrészt pedig az amúgy is silányabb minőség romlása semmiesetre sem akkora kára a magyar nemzeti vagyonnak, mint ha a köztudomás szerint is legkiválóbb minőségű állományainkat áldozzuk fel.

Végül a gyantahasználat minden korlátozás nélküli engedélyezése ellen szól az a kétségbevonhatatlan tény is, hogy a gyantahasználat a fenyvesekben az amúgy is igen nagy tűzveszélyt nagy mértékben fokozza. Hogy ez valóban így van, ismét csak idézem

Roth szavait: „A tűzre a csapolás egész területén nagyon kell vigyázni, a tűzveszély igen nagy! Dohányzás tilos!“ Mi sem természetesebb, hogy a tűzveszély az elegyes állományokban jóval kisebb, mint az elegyetlenekben. Ez az érv is a mellett szól, hogy kiváló minőségű elegyetlen állományainkat már csak tűzveszély miatt is mentesítsük a gyantahasználattól.

Alig negyedszázad leforgása alatt a magyar erdőgazdaság immár másodszor kerül abba a kényszerhelyzetbe, hogy az ország gyantaszükségletét áldozatok árán is fedezze. Bizonyos, hogy a háború elmúltával a gyantaszükséglet kevesebb lesz, illetőleg a szükségletet — úgy mint eddig — külföldről is be lehet majd ismét szerezni. A vegyipar hatalmas fejlődése miatt mégis helyes volna, ha az ország saját szükségletét adott helyzetben fedezni tudná, azért nem ártana, ha már most intézkedések történnének a gyantaszásra leginkább megfelelő feketefenyő-állományaink céltudatos gyarapítására. Sohasem tudhatjuk, mit hoz a jövő, nem állítja-e a sors ismét az országot ilyen feladat elé?! Nem árt, ha felkészülünk reá, annál is inkább, mert a feketefenyves-állományok telepítése nemcsak az önellátás céljait szolgálná, hanem sok olyan terület kerülne beerdősítésre, amely ma értéktelen, kopár legelő és közgazdasági szempontból csak teherterület.

*

Bemerkungen zur Frage der Harzung. Von Dr. N. Pallay.

1. Das Nutzholzprozent wird durch die Harzung zweifelsohne verringert. 2. Der Gebrauchswert des Holzes leidet letzten Endes auch zufolge des Eingriffes. 3. Die seitens der monopolistischen „A. G. für Harz und Chemische Produkte“ derzeit gebotene Entschädigung entspricht nicht einmal der Wirtschaftlichkeit und ist den mit der Harzung verbundenen Gefahren bei weitem nicht angemessen. 4. Die reinen und wertvollen Kieferbestände sind am meisten gefährdet, diese sind also möglichst zu schonen, ausserdem fordert die Gerechtigkeit, dass auch die Mischbestände zur Harzung herangezogen werden.

*

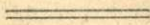
Remarques sur la question du gemmage. Par N. Pallay.

En raison des conséquences fâcheuses et de l'utilité peu importante du gemmage, il convient de ménager, dans les limites du possible, des précieux peuplements homogènes de pins sylvestres.

*

Some Remarks About Resin-Tapping. By Dr. N. Pallay.

With respect to the disadvantageous consequences and the low resin-price the most valuable pure Scotch-pine stands are — as far as possible — to be saved.

A havasi legeltetés erdőgazdasági és vadászati vonatkozásai.

Írta: Thiringer János erdőmérnök.

Az E. L. októberi számában *de Pottere Gerard* „A havasi legelőkről“ címmel érdekes tanulmányt írt. Igyekezni fogok személyes tapasztalataim alapján beszámolni arról, mi a helyzet ma a havasi legeltetés terén a mindenesetre fontosabb erdőgazdálkodáshoz és a legeltetéssel legalábbis egyenlő fontosságú vadászati gazdálkodáshoz viszonyítva.

Azt hiszem, szerény beszámolómmal számos velem együttérző erdő- és vadászgazda segíékiáltása lesz, ezért bízom benne, hogy az illetékesek soraim olvasása után meglátják az érem másik oldalát is, és — *P. Demontzeynek de Pottere* idézte kijelentésével élve — „visszaállítják hegységeinkben a rendet, amelyet a természet oly bölcsen alkotott és amelyet egyedül az ember gonoszsága és önzése teljesen megbontott“. Mert — bizony mondom — alaposan megbontotta!

Tanulmányom nem *de Pottere* cikkének köszöni megszületését. Már tavaly szándékoztam erről a kérdéstről írni, de — nem akarván idő előtt élére állítani a kérdést — vártam az idei évet, titokban remélve, hogy talán mégis javulnak a viszonyok. Azonban az, amit az idei év folyamán láttam, legrosszabb elképzelésemet is felülmultha, ezért elhatároztam, hogy nem várok tovább. Ezeknek a soroknak az írását az Erdős Kárpátokban álló egyik vadásztanyámon kezdtem meg, szeptember huszonharmadikán, a háború ötödik és kárpáti vadászataim második évében. Szarvasbögés idején...

Ötödik napja rőttem akkor hajnalban-este a cserkészösvényeket, hallgatóztam vadőreimmel együtt a gerinceken, havasokon: hiába. Sehol egy hang, de sehol még egy friss nyomot se láttam. Nem csodálkoztam.

Szeptember 18-án érkeztem fel a területre. Bár a kincstári havasokról legkésőbb szeptember 15-én mindig le szokták hajtani a legelő állatokat: az idén területem legjobb, vágásokkal körülvett részén még fent volt vagy 100 darab legelő marha. Hogy pedig ez az idén mit jelentett, arról szomorú alkalmam volt már augusztus folyamán meggyőződni, amikor őzbakra cserkésztem idefent. A silány havasi legelő, különösen a hideg tavasz és száraz nyár után, távolról sem bírta el a felhajtott töméntelen állatot, a pásztorok — kijelentésük szerint — tehetetlenek voltak az éhes állatokkal szemben, ezért a közel tizenkétezer holdas területnek a szó szoros értelmében nem volt egy talpalatnyi helye, ahol háziállatok ne legeltek, vagy legalább ne jártak volna. Az erdő csendjét felverte a kolompok, csengők hangja, marhabögés, lónyericítés, juh-

bégetés, kutyaugatás és a pásztorok üvöltése. Az ember egy belterjes állattenyésztő gazdaság kifutójában képzelhette magát, nem pedig a máramarosi őserengetegben! A piszkos áradat nem kímélte meg a vágásterületeket sem: számtalan marhatiporta ösvény csikozta végig a kopár oldalakat, amit az ujulatból a jószág le nem legelt, azt letiporta; tönkregázolta cserkészösvényeimet, kiürítette szózóimat, lelegelte, feltúrta vagy legázolta vadföldjeimet.

Könnyű volt ezt az áradatot elindítani valahonnét felülről, de nehéz, sőt lehetetlen megfékezni. Hiába volt a feljelentés, jegyzőkönyvek, érzékeny büntetések: a gazda fizetett, állatai pedig tovább károsítottak. Megérte neki . . .

Természetes, hogy ebből az Augiász istállójává züllött erdőből minden vad nyugodtabb vidékre menekült. Ilyeneket talált túl az országhatáron, Lengyelországban, ahol a havasokon alig volt állat, az erdők pedig, főként a lúcfialosok a vadnak tökéletes nyugalmat és háborítatlanságot biztosítottak. Lehet, hogy a kiűzött vad egy része visszatér a késő ősz vagy a tél folyamán, de hogy egy része (és talán az értékesebb!) ottmarad, az bizonyos. Így néptelenedik el hazánk egyik vadászati szempontból legértékesebb vidéke és így pusztul az erdőbirtokok — ez esetben a Kincstár — tulajdonához tartozó törzsvadállományban fekvő tőke, amely még akkor se megvetendő összeg, ha csupán az évi bért, mint kamatot veszem tekintetbe, és eltekintek attól az értéktől, amelyet, mint a nemzeti vagyon egyik komoly tényezője képvisel.

Kicsit kesernyés szájjal gondoltam arra a nemrég lezajlott vitára, amelyben egy kiváló vadászíró a mai erdőt „fagyárnak” nevezte. A gyár üzeme lényegesen kibővült, nemcsak a fa-, de a sajt-, vaj-, turó- és gyapjügyártást is kényszerült felvenni gyártási programjába . . .

A bevezetőül vázolt helyzetkép után lássuk talán teljes részletességgel, mi a helyzet ma a havasi legelőkön?

Meg kell jegyezmem, hogy a Kincstár havasgondnokságai útján a lehetőséghez képest igyekezik ezeket a legelőket gondozni és rajtuk a legeltetést szabályozni. Azonban minden igyekeztének hajótörést kell szenvednie egyrészt magasabb szempontok hangoztatásával történő beavatkozásokon, másrészt a legelőbérlők szinte forradalmi fegyelmetlenségén. Azt, hogy a szükséges feladatok elvégzésére elegendő anyagi erő és főként elegendő és megfelelő személyzet áll-e rendelkezésére, nem volt módomban megbírálni.

A tények a következők:

1. A havasokon ma az ismertem területen mindenütt lényegesen több állat legel, mint amennyit a havas megbír.
2. A havasok legtöbbször a legelő állatok vízzel való ellátá-

sának kérdése vagy teljesen megoldatlan vagy pedig a megoldás az erdő és vadászati gazdaság érdekeit sérti.

3. Megfigyelésem szerint a legeltetés rendszertelen. Szakaszos legeltetésről ott alig van fogalma a legeltetőknek; az állatok vagy állandóan ugyanazon a helyen legelnek végig, vagy pedig igen gyakran és rendszertelenül térnek vissza a már legeltetett területekre.

4. A havasi legelők állapota siralmas. Mást, mint szőrfüvet, mohát és a nedvesebb részeken valami lapufélét igen ritkán látni. A legelőterület 25%-át elfoglalja, — különösen meredekebb fekvésű lejtőkön — a legelő marha sűrűn egymás mellett típtort számtalan csapása, amelyeken természetesen semmi sem terem.

5. Még a mai lehetetlen állapotoktól is eltekintve, rendes viszonyok között is a havasi legelők az erdőállomány, különösen pedig a véderdők rovására állandóan terjednek lefelé. A legelő marha a véderdőben delel, eső, vihar elől ott húzódik meg, de meg minden ellenőrzéssel dacolva is, állandóan legel benne. Csülkével felszaggatja a talajt, felszínre kerül és megsérül a sziklás talajon amugyis kényes gyökérzet; a feltépett talajon folytatja a pusztító munkát a víz, hóló, fagy. Ujulat megtelepedni alig tud, ha van, azt a marha lelegeli, letiporja. A karámok, istállók, szállások (kolibák) környékén pusztítja az erdőt a pásztornép. A tüzeléshez szükséges hulladékfa hamarosan elfogy, távolabbra elmenni lusta a nép: sorra kerül az élőfa, mégpedig — ezt elég gyakran látom — mellmagasságban levágva, mert hiszen lejobb hajolni ottani hazánkfiai lusták. De a véderdő fájából épül a koliba is, azzal tatarozzák a kerítéseket, karámokat stb. Így aztán a véderdő-, sőt általában véve az erdőhatár nem is annyira lassan, mint amilyen biztosan vándorol lefelé...

6. Az ismertem területen görgetegek és vadpatakok vannak keletkezében. Az itatóhelyeket többnyire a véderdőben, sőt még alantabb, patakokon engedélyezték. Ezek környékét állandóan gázolja, tiporja, nyúzza az állatok csülke. a sziklát borító és összekötő vékonyka földréteg lazul, omlik, szakad; jön utána a víz, fagy, hóló bontó, lemosó hatása: néhány év alatt ott a vadpatak vagy a görgeteg; ennek megkötése sokszorosát emészti fel annak a jövedelemnek, amelyet a legeltetés állítólag hoz. Aki megfigyeli egy-egy kisebb futó zápor után is a fővölgyek patakjait, micsoda szennyes áradatot hömpölygetnek, köveket, fatörzseket: annak gondolkodóba kell esnie a fölött, mi lehet vajjon odafönt?!

7. Miután nemcsak a havasi legelőket, de helyi szokás szerint kaszálás után az erdei réteket is legeltetik, ezek minősége is állandóan romlik. Az idei tavaszon néhány vadászati szempontból fontosabb erdei rét feljavítására magam hozattam

különböző nemesebb füvek, főleg pedig herefélék magvát és kiszóráttam, sőt egy mesterséges rétet is létesítettem. Félő, hogy a rétek völgyfelőli oldalán az erdőállományban ugyanolyan jelenségek lépnek majd fel, mint amelyeneket a legelőkön tapasztaltam.

8. Rendes viszonyok között a vágásterületeknek csak a havasi legelőkhöz legközelebb eső véderdő alatti részét legeltetik a pásztrok, de az idei nyár folyamán a megfigyeltem területen az összes vágásokat teljes egészükben végiglegeltették. Itt — eltekintve a rendesen meglévő lombfa — (bükk, kőris, hegyjuhar) újulattól, amelyet természetesen lelegeltettek, a talajban oly jelentős elváltozásokat okoz a legelő marha csülke, hogy a mesterséges felújítás sikerét szinte kétségessé teszi.

9. Az erdőtüzek állandó és komoly veszélye fennáll.

Ezek volnának a havasi legeltetés mai gyakorlatának káros erdőgazdasági vonatkozásai. Lássuk ezek után, milyen károkat okoz a vadászati gazdaságnak?

1. Az erdőn szanaszét kóborló állat, az azt kereső vagy terelő pásztor és pásztorreb tönkreteszi a csülkösvad, sőt minden egyéb vad nélkülözhetetlen nyugalmát. Nemcsak a háborgatott erdőrészeket, de az egész területet otthagyja a félénk és óvatos vad. Óriási kárt jelent ez különösen az ellés idején, mert ott, ahol nem ellik a csülkösvad, ott nem is lehet állandó állomány, a vad mindig csak váltóvad marad. Miután pedig a törzsvad-állomány az erdőbirtokos vagyonaállagának egyik — sokszor jelentős — része: a vad ilyen elvándorlása folytán a birtokos vagyonaállaga is komoly veszteséget szenved.

2. De nemcsak közvetve, hanem közvetlenül is jelentős kárt okoz a vadállományban az erdei legeltetés. A legelő marha eltiporja a fajdfélék tojásait, gyakran a kotlóval egyetemben. A pásztorrebek villámgyorsan végeznek szarvasborjúval, őzgidával, kiürítik a fajdtyúk fészket, elkapják a kotlót és a kikelt csirkéket, a havasi nyúlfiakat; ami vadat el nem kaphatnak, azt — mert bizony a tilalom ellenére is leggyakrabban kolonc nélkül járnak — kiűzik a területről. A pásztornek pedig istenadta csemege a még élvezhető tojás, méginkább egy kutyafogta borjú vagy gida. A nyírfajdot a havasi legeltetés máris kipusztulásra ítélte.

3. A fentiekől eltekintve is lehetlenné teszi a vadászat gyakorlását az erdőn legelő marha. Ha az ember hajnali és esti cserkészeten vagy lesen mindenfelől marhabögést, juhbégetést, csengőt, kutyaugatást és pásztorüvöltést hall, akkor a vaddal való találkozásra nem számíthat. Ezenfelül a legelő állatok rongálják vadászati berendezéseit: cserkészösvényeit, szózóit, vadföldjeit és — ha nem védekezik — még vadásztanyáját is. Be-

török az ablakot, a pásztor férgeket telepít a kunyhóba, minden szeget, zárt és egyéb használható felszerelést ellop, és ha a kunyhó vagy ház közelében néhány árnyas fenyő áll, akkor a marha holtbizonyosan ott delel, nemcsak elrondítja a környéket, hanem trágyáján annyi légy is terem, hogy az ember megvadulhat tőlük!

4. A havasra állatjaikhoz felmenő, vagy onnét tejhaszonnal megrakodva lefelé tartó minden nemű és korú vándorokkal a nap és éjszaka minden órájában és az erdő minden részében lehet találkozni. Ez szintén nem járul hozzá ahhoz, hogy komoly költségei és fáradozásai eredményét a vadász megérje.

Ez ma a valóságos állapot, mint fentebb jeleztem, oly komoly és rendet, fegyelmet tartani igyekvő tulajdonos birtokán is, mint amilyen a Kincstár. Hogy magántulajdonban álló havasokon, ahol a legeltetést bérbeadták, mi a helyzet: arról jobb hallgatni. Mert ott, ha ez egyáltalában lehetséges, még rosszabbak a viszonyok, erről írásos bizonyítékokkal szintén szolgálhatok.

Mi tehát a sürgős teendő az adott körülmények között, amikor az erdő- és vadászgazdának tekintettel kell lennie a háborús gazdálkodás követelményeire is? Igyekezem erre választ adni, de előre is kijelentem, hogy egyáltalában nem ismerem el annak a felfogásnak jogosultságát, hogy ma a háborús közellátási kérdések előtt minden más érdeknek háttérbe kell szorulnia. Kell és lehet közvetítő megoldást találnunk, mert nem igaz, hogy a közérdeket, nemzetünket és a jövőt szolgáljuk akkor, amikor pillanatnyi és főként helytelenül felfogott érdekekért jelentős értéket áldozunk fel, részben helyrehozhatatlanul. Németország totális háborút visel, de össze tudja egyeztetni az erdőgazdaság, sőt a vadászati gazdaság kívánalmát is a közellátás érdekeivel. Lehet, hogy erre vonatkozó adatokkal egy későbbi tanulmányom során szolgálok majd az E. L. olvasóinak. Sohasem voltam szószólója idegen intézkedések vagy szokások kritikátlan lemásolásának, de ha valahol valami olyat láttam, amit hasznomra fordíthattam, azt — viszonyaimhoz megfelelően alkalmazva — bizony akár utánozni se rösteltem!

Miután az erdő- és vadászati gazdaság érdekei a havasi legeltetés elfajulásával szemben teljesen azonosak, együtt tárgyalom azokat a rendszabályokat, amelyekkel sürgősen megfelelő korlátok közé kell szorítani a havasi legeltetést, nehogy az erdő- és vadászati gazdaságnak helyrehozhatatlan károkat okozzon.

1. *A havasi legelőkre felhajtható állatok számának a megállapítása.* Ennek nem egyszerű számtani alaplátnak, hanem a viszonyok alapos ismerete alapján hozott komoly döntésnek kell lennie! A mindenkori helyzet szerint, főként pedig a legelő állapothoz képest megállapítandó, hogy egy-egy havasi legelőre mennyi

és milyen fajú állat hajtható fel, és ebből a helyi viszonyok alapos tanulmányozása után hozott döntésből *senki közbenjárására vagy utasítására* engedni nem szabad. Felülvizsgálendő az egyes havas-területek beosztása is, mert a volt impérium esetleg megokolatlan előnyökhöz juttatott valamely nemzetiséget egy másik rovására, és ezt a helyzetet a magyar igazgatás átvette. De arra is tudok esetet, hogy a volt impérium beerdősített egyes, az üzemetv szerint az erdőterületbe számító, de a legeltetőktől régebben elbitorolt területeket, viszont a magyar igazgatás ezeket újból legeltetés alá bocsátotta.

Legkevésbé sem szabad készpénznek venni a körjegyzők és községi jegyzőknek az állatállományra vonatkozó jelentéseit, mert adatokkal szolgálhatok olyan esetekről, amikor a jelentett állatoknál lényegesen többet hajtottak fel a havasra! Szigorúan ellenőrizendő a felhajtott állatok és a felhajtásra engedélyezett állatok számának egymáshoz való viszonya és az esetleges többletet kémélet nélkül le kell hajtani!

2. *A havasi legelők legeltetési idejének, a legeltetés rendjének évenkénti pontos meghatározása, főként a vadászat érdekeinek tekintetbevételével.* A legeltetés megkezdése, illetve annak befejezése szoros összefüggésben áll a következő tényezőkkel: a) az időjárással; b) a legelők ápolásával és azokon különböző berendezések létesítésével; c) az erdőgazdasági munkálatok, csemeteültetés és fahasználatok megkezdésével; d) végül pedig a vadászati gazdaság érdekeivel és a vadászat gyakorlásával, különösen a szarvasbögés idején. Mindezek alapján a havasi legeltetés általában véve június elseje előtt alig lesz megkezdhető, viszont augusztus 31-én mindig be kell fejezni. Ennek a 3 hónapnak, eleendőnek kell lennie a legeltetésre, és bizonyos, hogy a legelő marha — megfelelő gondos legelőápolási munkálatok esetén — 3 hónap alatt többet fog gyarapodni, mint eddig esetleg 4 vagy 5 hónap alatt. A legelőt a hó elolvadása után, — ez 1000 méteren felüli átlagban májusra következik be — mohától, kövektől, disznótúrástól stb. meg kell tisztítani, megfelelő fűmagfésésekkel el kell vetni. Legalább egy havi idő kell, amíg az így ápolt legelő füve olyan állapotba jut, hogy az aggálytalanul legeltethető legyen. De feltétlen ártalmára van a legelőnek az is, ha rögtön azután, hogy a marha levonult róla, tífzokos fagy, vagy méteres hó jön rája. Ha a legelő füve még alig fejlődött ki és máris ráhajtják a legelő állatot, viszont a legeltetés beszüntetése után nem tudja azt még néhány hétig kiheverni: évről-évre erőtlenebbé, gyengébbé válik és ha aztán még a legelemibb ápolás és fűmagpótlás is hiányzik, feltétlen tönkremegy. De idő kell a különböző berendezések elkészítéséhez, kijavításához és pótlásához is. Meggondolandó volna a legelő megfelelő beosztásának a kér-

dése, a Mátrában bevált módszer mintájára, szakaszos legeltetés céljaira, hiszen a szükséges korlátok felállításához az anyag nem okoz gondot odafönt. Szeptember hóban odafönt éjjeli fagyok vannak, gyakran leesik már a hó, ez a hónap legeltetésre már nem alkalmas: viszont a legtöbb vadászati gazdaságban ez a hónap a vadászati szempontból a legfontosabb és legértékesebb, feltétlen nyugalmat és csendet kíván.

(Ha itt kitérek egy kormányrendeletre, amely a múlt év folyamán jelent meg és a fatermelési tilalmat — ha valamely szerződés ilyet tartalmazott — a bögés tartamára felfüggesztette, teszem ezt illő tisztelettel, de azzal az érzéssel, hogy a rendelet nem mért egyenlő mértékkel. A fővadás területeket a vadász azért bérlí, sokszor igen nagy bérért, hogy a bögés alatt minél jobb bikát löjjön. Vajjon összeegyeztethetőnek tartja a kormányrendelet az igazságossággal és méltányossággal azt, hogy a bérbeadó megkövetelje a vadászat bérét, ezzel szemben a rendeletre való hivatkozással elvegye a lehetőségét a bérlőjének attól, hogy a lefizetett bér ellenértékét megszerezhesse?! Az én — lehet, hogy nem eléggé fejlett — jogi érzékem itt valami hiányosságot érez, amelyet kiküszöbölni kellene olyképpen, hogy az egyik oldalon ne csak halmozott haszon és a másik oldalon ne csupán kár, lemondás és áldozathozatal maradjon...)

3. *Az itatóhelyek gondos kitűzése, berendezése és a berendezések fenntartása.* A havasokon és azok közvetlen közelében majdnem mindenütt vannak oly bővizű források, amelyek vizét, ha megfelelő berendezésekkel felfogjuk és tároljuk, a legelő állatok megfelelő ivóvízzel való ellátásának a kérdése megoldható. Arra a rendkívül sok károsítást és visszaélést elősegítő szokásra, hogy a legelő állatokat sokszor órajársnyi távolságban levő patakokra hajtsák le inni, semmi szükség sincsen. Láttam forrásokat, éppen olyan havasi legelőkön és azok közelében, ahol az állítólagos vízhiány miatt patakra hajtott jtatni a pásztor, amelyek tönkregázolva, elpiszkolva elmocsarasodtak, holott, ha ezeken a helyeken vályukat helyeztek volna el, azok naponta kétszer feltétlen megteltek volna és elláthatták volna a legelő állatok vízszükségletét, megmentvén az erdőt felesleges károsítástól. Mindenesetre hasznosabb az állattulajdonos szempontjából, ha az erdőt a patakhöz való terelés közben naponta lehetőleg más és más oldalról oda-vissza végiglegeltetheti! Szerény véleményem szerint ennek a kérdésnek megnyugtató megoldása egyik sarkalatos pontja a havasi legeltetésnek, itt engedményt elvből nem szabad tenni, mert a legkárosabb visszaélésekre nyújt alkalmat. Láttam azt is, hogy a forrásoknál felállított vályuk állandóan telve voltak vízzel, úgyhogy állandóan túlfolytak, de a pásztor mégis lehajtotta állatait inni a patakra. Mikor ezért felelősségre vontam,

írásbeli engedélyre hivatkozott, ezt azonban előmutatni állítólag azért nem tudta, mert a havasgazdánál volt.

4. Az erdei rétek gondozása és ezeken a legeltetés teljes és állandó tilalmazása. Az erdőgazdaságnak nem érdeke, hogy az illetményezésénél adó réteji lassan teljesen tönkremenjenek, a vadászati gazdaságnak pedig érdeke, hogy — különösen olyan területeken, ahol vágások nincsenek — a vad valahol nyugodt táplálkozási lehetőséget találjon. Mai állapotokban az erdei rétek nem adnak, mert nem adhatnak megfelelő szénatermést. Különösen meredekebb fekvésű réteken — és hány van ilyen! — a legelő marha a talajt annyira tönkreteszi, hogy a rét elkopárosodik, a kaszálás utáni nehezen fejlődő szálfűtöveket nagyrészt kitepi: ennek következtében a rét fűtermése évről-évre csökken. A nemzetgazdaságra nézve nagyobb hasznot jelentene, ha a szénatermésnek az illetmények kiszolgáltatása után fennmaradó részét eladnák, mint az, hogy a réteken néhány darab állat silány táplálékot talál. Mert ma ez a helyzet! Ha a réteket is állandóan gondozzák, mohától, gyomtól, talajjegyentlenségektől megtisztítják, fűmagvetéssel javítják, legeltetés elől tilalmazzák: hihetetlen többlettel számolhat a birtokos szénatermésben s így jövedelemben, de több széna jut rész fejében a lakosság birtokába és főként több és jobb széna kerül eladásra is.

5. Közlekedési utak kijelölése a fel- és lehajtás, valamint az állattulajdonosok részére, amelyeken kívül közlekedniök nem szabad.

6. Végül: a büntetések feltétlen szigorítása. Egyetlen orvosága van minden kilengésnek és ez: a kárban talált állatnak a legelőről való azonnali lehajtása úgy, hogy ez a lehajtott állat a legelőre többé visszaterelhető ne legyen, azonkívül az erdőgazdaságban, vagy a vadászati berendezésekben okozott kár megtérítése. Addig, amíg ezt a büntetést kérlelhetetlen szigorral végre nem hajtják, rendre, fegyelemre, a viszonyok javulására számítani nem lehet. Ebből a szempontból ellenőriztetni kell a havasi öreket az erdőőri és vadőri személyzettel, sőt ezeket is bele kell kapcsolni a legeltetési ellenőrzésébe, akár saját kezelésben van a vadászat, akár bérbe van adva. Rendkívüli idők rendkívüli intézkedéseket követelnek, háború idején mindig lazul a fegyelem és a vége — amint láttuk már egyszer — *Buza Barna-féle* földművelésügyi politika. Kell, hogy a büntetések mértéke is rendkívüli legyen. Az ilyen büntetés kiméretlen végehajításának a hire futótűzként terjed el a havasokon és a legeltetési kihágások mértéke a legkisebbre fog csökkenni.

Legyen szabad még kitérnem *de Pottere* cikkének egyik pontjára, amelyik a kiváló szerző iránt érzett minden tiszteletem ellenére is keserű mosolyra fakasztott. Tehát a vadászat csupán

aként kapcsolódik a havasi szolgálatba, hogy a legelő jószág rendszeresen megvédessék? Remélem, hogy soraim olvasása után ennek a tételnek a felállítója is helyesbíteni fogja a fenti vonatkozásról vallott nézetét. De ne csodálkozzunk!! Hallottunk már bizonyára olyan felfogásról, amelyik a vadászbérlővel akarta megfizettetni a medve részéről a legelő állatokban okozott kárt! Pedig a medvét, mint kárt okozó dúvadat, nem a vadászbérlő kiméli, hanem kormányhatalom nyilvánította védett vaddá; aki pedig állatját olyan legelőre hajtja fel, ahol a medve kárt tehet benne, az ezzel a ténynyel már vállalja a kockázatot, gondoskodják tehát állatai megvédéséről a törvényszabta korlátokon belül sajátmaga és viselje vállalkozásának minden veszélyét. Vajjon, ha engem, mint turistát, valamely bérc tulajdonosa esetleg megfelelő díjért beenged a területére és a bércről lepötyögök és rokkantra zúzom magam: kit tehetek felelőssé balesetemért? Azt hiszem, senki mást, csupán saját magamat. Megnyugtathatom az érdekelteket: a vadászati jog bérlője örömmel nyugszik bele abba a fájó ténybe, hogy a medvé- és farkasveszély miatt esetleg nem akad legelő marha a havasi legelőknön!

Ertsenek meg bennünket azok, akiket illet: mi nem kívánjuk a havasi legeltetés teljes tilalmazását, bár vitatkozni lehetne a felett, hogy azokon a mérhetetlen kiterjedésű haszontalan területeken kívül, amelyek a települések közvetlen közelében elterülnek és legeltetésre a havasi legelőknél sokkal alkalmasabbak volnának, szükség van-e a havasi legeltetésre mindenütt? Vitatkozni lehetne a fölött is, melyik volna a nemzetgazdaság szempontjából értéke- sebb megoldás: a havasoknak mindenütt kivétel nélkül való legeltetése, vagy pedig a havasokon termő fű kaszálása és a szénater- més hasznosítása? De ahhoz ragaszkodunk és azért harcolni fogunk az erdő- és vadászati gazdaság védelmében, hogy a havasi legeltetés komoly korlátok közé szoríttassék, mert a mai helyzet tart- hatatlan! Kérem ehhez a harchoz minden érdekelt és érdekeit védeni kívánó erdő- és vadászgazda támogatását és segítségét.

*

Die forst- und jagdwirtschaftlichen Beziehungen des Weidebetriebes im Hochgebirge. Von J. Thüringer.

Verf. schildert die derzeitige Ausübung der Almwirtschaft und weist auf die bedenklichen Schäden hin, die dadurch dem Wald und Wild zugefügt werden. Die Verhütung schwererer Folgen (Verkarstung, Entstehung von Wasserrissen, Wildbächen, Gefährdung der Aufforstungen und Lahmlegung des Jagdbetriebes) könnten nur nachstehende Massnahmen gewährleisten: 1. gewissenhafte Überprüfung der dem Weideareal angepassten Viehzahl, 2. Auszeichnung von Tränken, 3. Verbesserung der Weiden, 4. Einschränkung der Weidezeit, 5. Weiderverbot für sämtliche Wiesen, 5. Anlage von Triften und Wegen, 6. strenges Vorgehen gegen jede Ausschreibung.

*

Les rapports du pacage alpin avec la sylviculture et la chasse.
Par *J. Thiringer.*

La pratique actuelle est pleine d'inconvénients. L'Auteur formule quelques propositions pour une réglementation utile.

*

The Pasture in the Mountains in Relation to Forestry And Game.
By *J. Thiringer.*

The today method is a very disadvantageous one; some propositions are given for a suitable regulation.

É R T E S Í T É S.

Értesítjük t. Olvasóinkat, hogy külön-kiadványként küldjük meg a következő egyesületi közleményeket.

1. Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesületnek 1943. évi december hó 16-án Budapesten, az egyesület székházában tartott rendes közgyűléséről.

2. Az Országos Erdészeti Egyesület emlékirata a faellátás biztosításáról.

H I V A T A L O S K Ö Z L E M É N Y E K

A m. kőr. földművelésügyi miniszter 537.800/1943. F. M. számú rendelete a visszacsatolt területeken végrehajtott földbirtokrendezéssel kapcsolatos kérdéseknek az erdőgazdasági ingatlanok tekintetében való szabályozására vonatkozó 970/1943. M. E. sz. rendelet végrehajtásáról szóló 124.000/1943. F. M. számú rendelet kiegészítése tárgyában.

A 970/1943. M. E. számú rendelet (Budapesti Közlöny 1943. évi 40. szám — a következőkben R.) 19. §-ában foglalt felhatalmazás alapján az igazságügyminiszterrel egyetértve a következőket rendelem.

1. §.

Ha a kisajátítást szenvedettnek, aki a kisajátítás óta meghalt, valamelyik, a R. 5. §. (5) bekezdésében említett örököse a 124.000/1943. F. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny 1943. évi 40. szám) 1. §-ának (4) bekezdése értelmében az ingatlan visszajuttatása iránti kérelmét bejelentette, a bejelentés a kisajátítást szenvedett mindazon örököseinek érdekében megtett bejelentésnek kell tekinteni, akiknek az ingatlanból való öröklési joga a R. 5. §-ának (5) bekezdése értelmében megállapítható.

2. §.

A R. alapján visszajuttatandó (visszajuttatható) ingatlan háramlása tekintetében a hagyatéki eljárást (póthagyatéki eljárást, örökösödési, hagyományi bizonyítvány kiadása iránti eljárást) bármelyik, az

1. §-ban említett érdekelt kérelmére vagy a földművelésügyi miniszter megkeresésére el kell rendelni és soronkívül kell elintézni.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.
Budapest, 1943. évi december hó 24. napján.

(3105. sz.)

Báró Bánffy Dániel s. k.
m. kir. földművelésügyi miniszter.
(537.800/1943. sz. I/C—1.)

A m. kir. közellátásügyi miniszter 55.522/1943. K. M. számú leirata a hazai gyűjtésű, nyers, kapart fenyőgyanta ármegállapításáról.

Az „Erdészeti Lapok“ tekintetes Kiadóhivatalának,

Budapest.

A hazai gyűjtésű nyers, kapart fenyőgyanta legmagasabb tö- és átvételi árának megállapítása tárgyában a Magyar Gyanta- és Vegyi-termékek Rt.-hoz jelen leiratomban száma alatt intézett leiratban, az alábbiak szerint intézkedtem:

„Fenti tárgyban hozzám intézett kérelmeire a 2.620/1942. M. E. számú rendelet alapján a hazai gyűjtésű, 100%-os tisztaságú nyers, kapart gyanta legmagasabb tö- és átvételi árát az alábbiak szerint állapítom meg.

Ha a fenyőgyanta összegyűjtését az erdőbirtokos saját üzemében végezteti, úgy Cím az átvett, kapart gyantáért helyt feladóállomás vagonbarakva, nettó kg-ként 2.22 P átvételi árat és ezen felül beszáradási súlyvesztés-megtérítés címén az átvételi ár 10%-át köteles az erdőbirtokosnak megfizetni. Amennyiben az erdőbirtokos az általa összegyűjtött nyers, kapart gyantát nem helyt feladóállomásra, csomagolva és vagonbarakva adná át, úgy a csomagolással, fuvarozással és vagonbarakással kapcsolatban ténylegesen felmerült és kifizetett költségeit Cím a fenti átvételi árból köteles levonni. A levonásbáhozott összeg azonban nem haladhatja meg 100%-os tisztaságú nyersgyanta kg-ként a 34 fillért.

Az erdőbirtokos az általa összegyűjtött gyantát sajátládájában, vagy a Cím által neki önköltségi áron rendelkezésre bocsátott papírszakokba csomagolva szállíthatja.

Ha a fenyőgyanta összegyűjtéséről Cím gondoskodik, úgy az erdőbirtokosnak nettó kg-ként 40 fillér tőárat köteles megfizetni.

Az erdőbirtokosnak kifizetendő átvételi és tőár végleges elszámolásánál a nyersgyantát feldolgozó üzem által kiállított minősítési jegyzőkönyv adatai az irányadók. A leszállított nyers, kapartgyanta minőségének ellenőrzése céljából az Országos Erdészeti Egyesület Címmel egyetértően megbízottat jelölhet ki. Az ellenőrzés költségei Címet terhelik.“

Felkérem Címet, hogy fenti rendelkezéseimnek az Erdészeti Lapokban leendő közzétételéről gondoskodjon.

Budapest, 1943. évi december hó 23-án.

A miniszter helyett:
Dr. Jakabffy s. k.,
államtitkár.

A m. kir. közellátásügyi miniszter 54.312/1943. K. M. számú leirata a 45.500/1943. K. M. számú rendelettel nem szabályozott faragott (bárdolt), bükkgerenda, máv. pályafenntartási tölgy- és bükkgerenda, 3,6 m-nél hosszabb bükk-váltófa ármegállapításáról.

Országos Erdészeti Egyesület,

Budapest.

Tudomásul és az érdekeltek megfelelő értesítése végett értesítem Címet, hogy a 45.500/1943. K. M. számú rendeletben nem szabályozott bárdolt faanyagok eladási egységárát az alábbiak szerint állapítom meg:

A) Faragott (bárdolt) pályafenntartási hídgerenda
(MÁV. szabvány szerint).

	T ö l g y		B ü k k	
	900 cm ² kereszt- szelvényig	901 cm ² kereszt- szelvénytől	900 cm ² kereszt- szelvényig	901 cm ² kereszt- szelvénytől
3,9 m hosszig	225.—	265.—	180.—	200.—
4—4,9 m „	250.—	290.—	195.—	215.—
5—5,9 m „	275.—	315.—	210.—	230.—
6 m-en felül	305.—	345.—	230.—	250.—

Fenti árak feladóállomáson forgalmiadóvaltsággal együtt értendők.

B) Bükk váltótálpfa 3,6 m hosszúságon felül (MÁV. szabvány szerint)

15/40 cm kereszt-szelvény	208.— P
15/30 „ „	208.— „
15/25 „ „	185.— „
14/25 „ „	185.— „
15/23 „ „	172.— „
14/20 „ „	160.— „

Fenti árak feladóállomáson forgalmiadóvaltsággal együtt értendők.

C) Faragott ((bárdolt) bükkgerenda, épélű. (keresk. szokvány szerinti minőségben).

	3,9 m hosszúságig	4—5,9 m-ig
18×21 cm kereszt-szelvényig	130.— P	140.— P
18×21 cm kereszt-szelvényen felül	140.— „	150.— „

6 m-en felüli hosszúságnál fm és m³-kint 15.— P felár számítható fel. Tompaélű gerenda ára 10%^o-kal alacsonyabb.

Fenti árak feladóállomáson forgalmiadó nélkül értendők.

Budapest, 1943. évi december hó 21-én.

A miniszter helyett:

Dr. Jakabffy s. k.,
államtitkár.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 57.100/1944. F. M. számú rendelete a vadászati tilalmi idők megállapításáról szóló 38.000/1943.

F. M. sz. rendelet egyes rendelkezéseinek a módosításáról.*

A vadászatról szóló 1883:XX. törvényekben meghatározott vadászati tilalmi idők módosítása tárgyában kiadott 1925:XXIV. t.-c. 1. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. A vadászati tilalmi idők megállapításáról szóló 38.000/1943. F. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny 1943. évfolyam, 159. szám) 1. §-a (1) bekezdésének f) pontjában foglalt rendelkezés akként módosul, hogy *mezei-nyúlra február hó 1. napjától október 1. napjáig tilos vadászni.*

2. §. A jelen rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1944. évi január hó 14-én.

Báró Bánffy Dániel s. k.,
m. kir. földművelésügyi miniszter.

I R O D A L O M

Nemzetvédelem — Országvédelem. (Az Országos Nemzetvédelmi Bizottság kiadása, Budapest. 1943.)

Vészterhes időkben kétszeresen meg kell szívlelnünk a klasszikus görög in.elmet: „Ismerd meg önmagadat!”

Ennek a jegyében látott napvilágot az Országos Nemzetvédelmi Bizottság legújabb kiadványa, amelyet bátran nevezhetünk minden aggódo magyar bibliájának. Ezért foglalkozunk vele itt a szaklap hátsóoldala is mert a magyar erdészet katonái mindig töretlen hűséggel és áldozatkészséggel szolgálták hazájukat, mindenekelőtt magyarok voltak, tehát most még inkább tudniok és teljesíteniök kell kötelességüket.

Vitéz *Magasházy László* bevezetője határozott körvonalakkal jelöli ki a munka célját: a Dunamedencébe rendelt magyarság hivatástudatának a megerősítését a történelmi mult érdemei, népi erejének értéke és sorsdöntő politikai szerepe alapján.

A 375 oldalra terjedő kötet 4 főfejezetre tagozódik.

Az elsőben, amelynek „Öntudatos magyarság” a címe, vitéz *Faragó Ede* ismertet meg bennünket a magyarság küldetésével, lelkiségének erőforrásaival, az idegen hatásokkal és a fejlődés jövő útjával.

A „Totális nemzetvédelem” c. fejezetet *Bartos Dezső dr.* írta. A most dúló egyetemes háborúban semmi sem lehet jelentéktelen, ami erőnk és hitünk növelését szolgálja, tehát a célszerű propagandától kezdve a népi szociális politikán, az egészségvédelmen és az ifjúság nevelésén keresztül mindent meg kell ragadnunk, hogy megállhassuk helyünket a rettenetes világégésben.

Hiszen egy népnél sem vagyunk kisebb értékűek! Erre tanít meg bennünket *Nagy László* a „Honfoglalás-országépítés” c. fejezetben, amely a magyar történelem kimagasló eseményeiről ad igen jól összeállított, tárgyilagos útravalót, hogy a sivár és szomorú időkben okulásunkra, felemelkedésünkre szolgáljon.

A munka utolsó fejezetének „Nemzetvédelem-önvédelem” a címe. Ebben *Kovács Tivadar* világítja meg avatott tollal a haza fogalmát,

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1944. évi január 15-i, 11. számában.

helyes szolgáltatát és azokat a köteleéseket, amelyek öntudatos magyarságunkból folynak.

A nemzeti közösségért ma mindenkinek áldozatot kell hozni, még pedig azon a helyen, ahová hivatása rendelte vagy munkája köti.

A haza szolgálata azonban nem záródik le a hivatalos idő végével. Az íróasztal, a műhelypad, sőt a szabadidő számtalan lehetősége mind-mind egy-egy téglát adhat a kezünkbe a boldogabb, erősebb magyarság felépítéséhez.

Irredentizmus, hírszerzés, kémelhárítás nemcsak a hivatalos ténnyezők munkaterülete, mindnyájan belekapcsolódhatunk messzenézők céljaik szolgáltatába, kisebb-nagyobb mértékben tevőlegesen is, mindenekelőtt azonban a hallgatás művészetével...

Az Országos Nemzetvédelmi Bizottság ennek a műnek a kiadásával komoly és maradandó munkát végzett. M.

Vitéz Váry József: Korszerű fatelep. (A „Magyar Fapiac“ kiadása, Budapest, V., Nádor-utca 26. 1943.)

Jól mondja a szerző, hogy könyvből nem lehet a kereskedelmet megtanulni. Viszont éppen olyan jól tudja, hogy a leggyakorlottabb szakember is hálás az ismeretek rendszeres összefoglalásáért és azoknak a forrásoknak a megjelöléséért, amelyek tudásának a bővítésére szolgálnak.

Amikor tehát *vitéz Váry József* több évtizedre terjedő fakereskedő-múltjának a tapasztalatait és az újabb szakirodalom adatait igen célszerű gyakorlati formában kartársai rendelkezésére bocsátja, hasznos és bizonyára örömmel üdvözölt munkát végzett.

A telepes fakereskedelem lényegének a rövid ismertetése után külön-külön fejezetben foglalkozik a puhafa-telep összes tudnivalóival (választékok, melléktermékek, méretek, osztályozás) az áru beszerzésével, átvételével, kezelésével s tárolásával, az eladási ár kiszámításával, az eladás lebonyolításával, a telep ügykezelésével, a zárlat, leltár és mérleg összeállításával, azután a keményfateleppel, a lombos fűrészfűrűk tulajdonságaival (szárazsági fok, alakváltozás, hasadás, repedés, stb.) helyes kezelésével (rakásolás, megóvás), vételével és eladásával, a fontosabb fajokkal, végül pedig a fa mérésével, ennek módjával és eszközeivel.

A 132 oldalas munka rengeteg adatot tartalmaz és mindenben a gyakorlat kívánalmaihoz igazodik, a kis üzemek szempontjából ez kétségtelenül igen nagy előnye.

A függelékként közölt fajsúly- és összehasonlító, ill. árszámító táblázat ugyancsak az irodalmi munkák megkönnyítését célozza, tehát célszerűen egészíti ki a feldolgozott anyagot. A könyv ára 18.— P.

M.

Béky Albert: Útmutatás erdei facsemeték nevelésére és az azokkal való bánásra a hegyvidéken. II. kiadás. (A m. kir. földművelésügyi minisztérium kiadása. Debrecen, 1943.)

Az általánosan ismert, pompás vezérfonal új kiadását azok a nagyszabású erdőültetési feladatok tették szükségessé, amelyek a visszacsatolt felvidéki, kárpátaljai és erdélyi területeken várnak a magyar erdészetre.

A kiváló szerző előrehaladott kora ellenére is készséggel vállalta a m. kir. földművelésügyi minisztérium felkérésére az anyag átdolgozását és sajtó alá rendezését; aki csak egy pillantást is vet a füzetbe, láthatja, hogy hiánytalan munkát végzett.

A csemetekert helyének a megválasztásától kezdve mindent gondosan számbavesz és lelkiismeretesen mérlegre tesz, ami az eredményes csemetetermelést a legcsekélyebb mértékben is befolyásolhatja. A csemetekert alakja, nagysága, beosztása, talajának minősége, megmunkálása, vetéshez előkészítése, a mag elvetése, a csemeték ápolása, ritkítása és átiskolázása, az ugar és gondozása, a talajjavítás, trágyázás, a csemeték kiszedése és elültetésig való kezelése, végül elültetésük módjai és a maggal-erdősítés (fafajok szerint!) a fejezetei a kis füzetnek, amelynek nem szabad hiányoznia egyetlen erdész asztaláról sem.

Kapható — 80 fillér beküldése ellenében — a miskolci, kassai, ungvári, bustyaházai, rahói, nagybányai, marosvásárhelyi és gödöllői m. kir. erdőigazgatóságoknál.

M.

Rásonyi Papp Gedon: A méznád. (Paulovits Imre kiadása, Budapest. 1943.)

Bizonyosra vesszük, hogy olvasóink is hallottak már arról a csodálatos cirokfajtáról, amelyről *Dudás István* Nikitri községbeli lakos már 1912-ben hírt adott a „Vadászat és Állatvilág” hasábjain. Az első világháború a feledés homályába szorította a közleményt, és csak a kis-kunhalasi *Bergendy Szilveszter*nek a „Gyümölcskultúra” c. szakkal egykori szerkesztőjének köszönhető, hogy az első biztató kísérletek után a tudományos kutatás is komolyan kezdett foglalkozni az érdekes növényvel. Ennek során hamarosan kiderült hogy különösen hazánkban nagy jelentőségre tarthat számot, és örömmel állapíthatjuk meg, hogy ma már szerte az országban, komoly édescirok-tenyésztés folyik.

A szerző 40 oldalas kis füzete a termelés és feldolgozás körül szerzett tapasztalatok ügyes, rövid összefoglalása, tehát a kisemberek körében is őszinte érdeklődésre tarthat számot.

Ellátási nehézségeinkre való tekintettel talán nem végzünk felesleges munkát, ha részletesen felsoroljuk, hogy mit lehet előállítani a bő cukortartalmú édescirokból?

Ha csalamádénak és takarmánynak vetik, frissen és szárítva etethető. A csalamádé rendre vágva, egész szárával szárítható, a tejesérésben levágottat pedig feltétlenül szecskázni kell, és etetése vagy frissen vagy silózva vagy megszáritva történjék. Az utóbbi felér bár milyen abraktakarmánnyal.

Magtermelés esetén olyan magot kapunk, amely minden állatnak elsődrendű szemes-akarmány. A baromfiaknak pompás eledele, de sertés-hizlálásra is kiválóan alkalmas. Megőrölve olyan fehér lisztet ad a mag, amely kenyérsütésre is megfelelő, sikeértartalmú lisztek keveréséhez pedig az eddig használt lisztek között a legjobb. Korpája a búza- és rozskorpával egyenlő értékű. Mint vetőmagnak ma még igen nagy a métermázsánkintű ára.

A beérett édescirokszár levele igen kiváló takarmány, szára leszecskázva és kipréselve jó mézet, illetve zamatos szörpöt vagy ú. n. édescirok-pálinkát, nagyban történő termelés esetén pedig itali szeszt ad. Ha a leszecskázott és megszáritott szarát megőröljük, rendkívül keresett édesipari lisztet, ha pedig megpörköljük, igen zamatos kávé kapunk. A liszt különböző nemes fűszerek vivőanyagaként is felhasználható. De a leszecskázott és megszáritott szár, minden egyéb beavatkozás nélkül is a legkiválóbb abraktakarmány. Minden állat rendkívül szereti, és sertés-hizlálásra is alkalmas. A kipréselt szárral mindez szintén elérhető, de így cukortartalma természetesen sokkal kevesebb.

Gyümölcsstermelők naptára. 1944. (Az Északpestmegyei Szőlő- és Gyümölcsstermelők Egyesületének a kiadása, Budapest, 1943.)

A hazai gyümölcskultúra örvendetes fejlődését igazolja a 128 oldalas, kitünően összeállított útmutatás is, amelyhez *Reichenbach Béla dr.* egyetemi ny. r. tanár írt megszívlelendő előszót.

A mindennapi használatra szánt szövegben a vitaminkert-tulajdonostól a nagytermelőig mindenki megtalálja az őt érdeklő fejezetet, mert nemcsak a gyümölcsstermelés legújabb kérdéseivel foglalkozik behatóan, hanem ismerteti a zöldségfélék nevelését, a szőlőművelést, a virágkertészetet, baromfitenyésztést és a méhészetet is.

A gyümölcsstermelésre vonatkozó 4 főrész (1. a gyümölcsös megteremtése, 2. mégnemtermő gyümölcsös, 3. termő gyümölcsös, 4. védőszer) a tudományos kutatásnak a gyakorlatban is bevált eredményeit tartalmazza az alkalmazott eljárások tárgyilagos összehasonlításával.

A javasolt műveleteket számos kép és rajz világítja meg, a szöveg nyelvi szempontból is kifogástalan, a naptárt tehát igazán melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Ára 3.80 P, beszerezhető a kiadó egyesületben (Budapest, VII., Rumbach Sebastyén-u. 5.) vagy minden nagyobb magkereskedés útján.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. (77. kötet, 1943.)

25. sz. — *Vastagh G.*: Milyen kötőanyagot használtak a rómaiak a pannoniai erőd-építkezéseiknél? — *Ruzitska*: A korinthusi csatorna megnyitásának ötvenedik évfordulójára.

Értekezések/Beszámolók. *Verő J. dr., Schleicher A.*: Hegesztett illesztések minőségének bírálata sztatikai vizsgálat alapján. — *Hertelendi L. dr.*: Korrozíóvizsgálati módszerek.

26. sz. — —: A budapesti nagyvasúti pályaudvarok rendezésének kérdése.

A Műszaki Világ. (VII. évf. 1943.)

25. sz. — —: A budapesti kikötők, az állami kikötőhálózat és a hajózás fejlesztésének problémái.

26. sz. — *Vér T. dr.*: Mélyreható műszaki reformokat! — *v. b. Becske K.*: Karácsonyi gondolatok. — *Morvay R. dr.*: A városrendezési törvény néhány jelentősebb eredménye.

A Természet. (XXXIV. évf. 1943.)

12. sz. — *Máthé I. dr.*: Szállápja. — *Kolozsváry G. dr.*: A trieszti öböl tengerimakkjai.

A Vadászkutya. (IV. évf. 1943.)

12. sz. — *Forti J. dr.*: Karácsonyi gondolatok. — *Vass F.*: Vadászkutyáink a XIV. században. — *Sólyom*: Kutyatársadalom. — *Kiss F. dr.*: Ha.... — *v. Szalay Gy.*: A tacskóról. — *Hoffmann F. dr.*: A kutyák téli tartása és etetése.

Bányászati és Kohászati Lapok. (LXXVI. évf. 1943.)

24. sz. — —: Beszámoló az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1943. évi október hó 17-én tartott 51. rendes közgyűléséről. (3. bef. közl.) — *Diószeghy D. dr.*: A mészégetés hőgazdasági kérdései. — *Schmidt E. R. dr.*: A geotermikus grádiens.

Bástyánk. (3. évf. 1943.)

12. sz. — *Fekete Z.*: Emlékezés. — *Krug L.*: A selmeci Főiskola menekülésének története. — *Faller J.*: A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók Ifjúsági Körének multjából. (2. közl.) — *Roth Gy.*: A selmeci diákéletéről. (3. bef. közl.) — *Papp L.*: Vita után. — *Némethy L.*: Budapest—Szófia.

Erdészeti Kísérletek. (XLIV. évf. 1942.)

1—4. sz. — *Győrfi J. dr.*: Fürkészdarázs kutatásaim eredménye, különös tekintettel a mellékgazda kérdésére. — *Fehér D. dr.*: Vizsgálatok az erdő szénsav-táplálkozásáról. — *Győrfi J. dr.*: Magyarország Pissodes fajai. — *Fehér D. dr.*: Az elemek által kibocsátott áthatoló sugárzás biológiai hatásáról. — *Vági I.*: Vizsgálatok egyes sopronvidéki erdei talajok reakciójáról.

Fás Tudósító. (II. évf. 1943.)

49—50. sz. — *v. Szilágyi-Ilosvay L.*: Az erdőgazdaság átmenetgazdaságban. — *Peremartoni-Nagy S.*: Fűrésziparunk jövője. — *v. Fejes J.*: Erdőfeltárás és iparosítás az átmenetgazdaságban. — *Modrovich F.*: Az átmenetgazdaság erdészeti kérdéseiről. — *v. Onczay L.*: A fa átmenetgazdaság elvi alapjai. — *Lengváry Gy.*: Szervezési kérdések. — *v. Násfay Z. dr.*: Munka, tőke és gép a fa átmenetgazdaságban.

51—52. sz. — *v. Váry J.*: Az áru átvétele. — *Fazekas F. dr.*: A bérvágási rendeletről. — *Simó A.*: A Székelyföld faszállítási problémáiról. — *Cseh F. dr.*: A faipar jövője. — *Unger F. dr.*: A háborús vetélti ügyletek teljesítése.

Gazdatisztek Lapja. (XLVIII. évf. 1944.)

1. sz. — *F. Gy.*: Gróf Somssich László. — *Kiss M.*: Fény és árny. — *r. —gy.*: Kortűnet. — *Benedek D.*: Tintacseppek.

Kémikusok Lapja. (V. évf. 1944.)

1. sz. — —: *Fabinyi Rudolf* és *Pfeiffer Ignác* arcképleleplezésének ünnepélye. — *Romwalter A. dr.*: Fertőtlenítés hipokloritonokkal.

Kertészeti Szemle. (XVI. évf. 1944.)

1. sz. — *Kulcsár R.*: Gasteriák-Haworthiák. — *Frank T.*: Magtermesztés. — *Pap I.*: Mit várunk a Szövetkezettől? — *Acsádi J.*: Az önálló kertészek betegség és agkori biztosítása.

Köztelek. (LIII. évf. 1943.)

49. sz. — —: A mezőgazdasági termelés fejlesztése és a hitel. — *Surányi J. dr.*: Néhány szó a mák termesztéséről és a kártevők elleni védekezésről. — *Szabó Z. dr.*: Adatok a rizs gyomnövényzetéhez. — *Márkus J. dr.*: A bivaly hústermelése. — *Balleneger R. dr.*: A szikes talajok javítása nagyüzemszerűen.

50. sz. — —: A tengerentúli gabonatermelés és ellátás helyzete. — *Kalamenovitch G.*: Cikóriatermesztés az Alföldön. — *Legány Ö.*: Őszi mák — őszi vetésű mák. — *Kovács E.*: A tulajdonságok viszonyossága a szójababnál. — *Hatos G. dr.*: A ciroknövény mérgező hatása. — *Fellner K. dr.*: Vetőmagértékesítésünk jövő problémái.

51. sz. — *Surányi J. dr.*: Cukorrépatermesztés és fajtakérdés. — *Husz B. dr.*: A vírusbetegségek jelentősége a növénytermesztésben. — *Balleneger R. dr.*: A gyümölcsfák táplálásának némely talajtani vonatkozása. — *Weiser I. dr.*: A csillagfürt kesertelenítése. — *e. Dorner*

B.: Eszmefuttatás a disznóbőr körül. — *Báldy B.*: Baromfitenyésztésünk termelési lehetőségei országrészenként.

52. sz. — *Fabricius E.*: Növénytermesztésünk jövő irányzata. — *Rege K. dr.*: Háborús üzemi problémák. — *Toldy M.*: Létesítsünk országos lótenyésztési alapot! — *Vermes A.*: A gép a mezőgazdaságban. — *Grábner E.*: A takarmánynövények nemesítésének és vetőmagtermesztésének háború utáni hivatása. — *Horn A.*: Elárulja-e a szarvasmarha testalkata a jó szervezetet és takarmányértékesítő-képességet?

Magyar Méh. (65. évf. 1944.)

1. sz. — *Szabó K.*: Magtermelés-mézttermelés! — *Hartwiger Á.*: „A haldokló tarlóvirág!” — *Trapl D.*: A pamutkoró a méhészet szolgálatában. — *Takács M.*: Egyesítés-anyásítás a nyugalmi időben.

Mezőgazdasági Közlöny. (XVI. évf. 1943.)

12. sz. — *Mihály B. dr.*: A háborús Európa és az olajosmag termesztés. — *Ifj. Gébert J. dr.*: Kereskedő legyen-e a mezőgazdasági termelő szövetkezet? — *r-a.*: Bulgária közgazdasági életéről.

Nimród Vadászlap. (IV. évf. 1943.)

34. sz. — *Sólyom*: Panaszos levelek. — *Csepreghy Á.*: Lehet-e a fogoly elszaporodását csak tilalmazással elérni? — *Klőzel O.*: A Plai-pataki három boc. — *Pánczél J.*: Lőszermizériák.

35. sz. — *Sólyom*: Fogadatlan prókátorok. — *H. M. B.*: Medvevadászaton Mármarosban. — *B. Holtzer L.*: Az uhu szerepe a solymászatban.

36. sz. — *Csathó K.*: A vadászat meg az író. — *Szigligeti Gy.*: Tölténypanaszokról.

Technika. (24. évf. 1943.)

10. sz. — *Schön Gy.*: A belföldi szén és tüzipa termelésének fokozása, energiagazdasági szempontból ésszerű felhasználása. — *Dörre E.*: Elavult városrészek újjáépítése. — *Fialovits B.*: A MÁV. gőzmozdonyainak fejlődése. — *Mázor L. dr.*: Az aktív timaföld és bauxit a kémiai iparban. — *Kazinczy L.*: A szerszám szerepe a gazdaságos vasipari gyártásban.

Természettudományi Közlöny. (75. kötet 1943.)

12. sz. — *Tóth G.*: A vitorlázó repülés újabb eredményei. — *Kieselbach Gy.*: A ciánózás hatása élelmiszereinkre. — *Vámos L.*: A vörösöninnyi sugarak az orvostudományban. — *Makara Gy.*: Az oltóanyagtermelés kiütéses tifusz ellen. *Réthy A. dr.*: A talajfelfagyás mérése. — *Polgár F. dr.*: A magzat nemének megállapítása. — *Kendi Finály I. dr.*: Friss növények gyógyszeripari feldolgozása. — *Rapaics R. dr.*: Az inger legkisebb határértékei.

Pótfüzetek. 1943. 3. sz. (232.) *Majzon L.*: A foraminiferák és szerepük a rétegtanban. — *Vásony L.*: A rák biokémiája. — *Bányai J.*: Az érces telérek mikroszkópi vizsgálata. — *László T.*: Mágneses hangfelvétel. — *Regős J.*: A colchicin örökléstanai jelentősége. — *Kolosváry G. dr.*: A szigetek benépesedése állatokkal. — *Székesy V. dr.*: A farontó bogarak táplálkozásáról. — *Moesz G. dr.*: A rozsdagombák fertőzőképességére vonatkozó újabb ismeretek. — *Rapaics R. dr.*: A dohánymozaikvírus szerkezete. — *Rapaics R. dr.*: A szénhidrátok szerepe a virágképződésben. — *Tokody L. dr.*: Újabb nézet a Föld magjának összetételéről. — *Tokody L. dr.*: Elemek vándorlása a földkéregben.

— *Szarvas P. dr.*: Az energiatétel és az újabb fizika. — *Kiltzer Gy.*: A lecsapódó vízgőz sűrűsödési magvainak halmazállapota. — *Berényi D. dr.*: Hőmérsékletészlelések a révi Zichy-barlangban és környékén.

Vadászat-Halászat. (XI. évf. 1943.)

23. sz. — *k. Benkő P.*: Tölténypazarlás. — *a. Balogh A.*: A német golyóstöltények kiválósága. — *Igali-Mészáros J.*: Az édesvizek cápája.

24. sz. — *U. M.* Az ötvenéves Madártani Intézet. — *k. Benkő P.*: A magyaróvári vascappantyú. — —: Adatok a csuka táplálkozásához. — *k. Koppányi I.*: Harcias halak (III.). — *Leidenforst Gy. dr.*: Harminc évvel ezelőtt indult útjára az első magyar tengerkutató-expedíció.

Vadászság. (III. évf. 1943.)

34. sz. — *Mészáros P.*: A fácánkakas s a nyúl tilalmi idejének egységesítése s legcélszerűbb megállapítása. — *Gyulavári J.*: Ítélet a „Ki a bűnös?” című történetre. — *Révay Gy.*: Levél egy erdélyi vadászhoz. — *K. K. Benkő P.*: A sörétes puska hibái. — *Gy. Takách Gy.*: Vigasz-bikát, bakot nem ismerék.

35. sz. — *Gy. Takách Gy.*: Vadászok ne lépjete be részjegytársaságokba. — *Gyulavári J.*: Időszzerű és megoldásra váró kérdések. — *Steinwalter K.*: Mogyorófajd (császármadár) vadászat. — *A. Balogh A.*: Széljegyzetek a Vadászság november 15-i számához.

36. sz. — *Mészáros P.*: Gondolatok a vadászkarácsonyfa alatt. — *Aigner Ö.*: A szarvas hangja. — *Anonimus*: A medve, mint „duvad”.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1943. 12. sz.

Vogt: A sumiswaldi paraszterdő. (*Der Bürgerwald von Sumiswald.*) 345—351. old.

A sikeres száraló-üzemmód szép példája, amelynek az adatai kétségtelenül igen figyelemreméltók.

Knuchel: Erdészeti problémák az Andekben és Peru tengerparti vidékein. (*Forstliche Probleme in den Anden und Küstengebieten Perus.*) 355—356. old.

Olvasmánynak is érdekes közlemény, amely valóban meggyőző képet ad az erdő sokoldalúságáról.

Schmuziger: Erdősítések nagyobb magasságban. (*Aufforstungen in höheren Lagen.*) 357—364. old.

A Labrie nevű alpesi közbirtokosság tulajdonában lévő, 242 hanyi erdőbirtokon 1500—1780 m magasságban végzett erdősítéseket írja le, és szép példáját szolgáltatja annak, miként lehet a legmósbáhb körülmények között is eredményt elérni. Hangsúlyozza a növényzövetkezesi és talajtani előtanulmányok fontosságát, a víztelenítések jótékony hatását, és különösen kiemeli, hogy a teljesen kopár területeken a füvek és cserjék meghonosítása legyen az első lépés; a nagyon gondosan végzett erdősítés csak a talajtakaró záródása után veheti kezdetét.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1943. 97/98—99/100. sz.

Franck: Erdő és nép. (*Wald und Volk.*) 401—403. old.

Dr. Köstler tanár nemrégén megjelent „Wirtschaftslehre des Forstwesens“ c. könyvének az ismertetése. A Nemzetközi Erdészeti

Központ vezérigazgatójának kitünő munkáját egyesületünk is megkapta, rövidesen részletes méltatással szolgálunk róla.

Gr. Droste zu Vischering: Paraszterdő-teljesítmények, amelyekről a statisztika nem tud. (Leistungen des Baerwaldes, von denen die Statistik nichts weiss.) 403—404. old.

A Hochsauerland-ban lévő brilloni kerületben a parasztság 40 év óta eredményes erdőgyarapító munkát folytat a kopárok és a mezőgazdasági művelésre kevésbé alkalmas területek befásításával. Ilyen módon 5.240 ha-ral növelte erdeinek a területét, és ma már a korszerűség kívánalmainak megfelelően tartamos gazdálkodást folytat.

Tudomásunk szerint a szerző közleménye az első, amely a parasztgazdaságok faszükségletére vonatkozólag ad felvilágosítást: megállapítása szerint a kerületben évente és átlag 1:08 m³ a mezőgazdaság ha-kinti vastagfa-fogyasztása.

Dörr: A tölgylemezrönkő. (Vom Eichenfurnierstamm.) 409—411. oldal.

A tölgyfurnirrönkő ára a fa szöveti minőségének, évgyűrűszellességének, ágtisztaságának, a fa színének, a rönkő átmérőjének és hosszának a függvénye.

A legkényesebb igényeket kielégítő anyag Németországban ma is szabad forgalom tárgya.

INTERNATIONALER HOLZMARKT. 1943. 48—50. sz.

Remuss: Fahajóépítés a Visztula torkolatában. (Holzschiffbau an der Weichselmündung.) (48. sz. 13—15. old.

Néhány érdekes kép és adat Danzig hajóépítő multjából.

—: **Egységes fogalommeghatározás a faiparban. (Einheitliche Begriffbestimmungen in der Holzindustrie.)** 48. sz. 19—24. old.

Felöleli a mértékegységeket, a fűrésztelepek nagyságának a meghatározását, a nyers szerfa, a rakásolás, a szerszámok, a különböző fagmunkálási módok leírását, a fűrészárak választékait és a melléktermékek fogalmának a pontos elhatárolását.

A mintaszerű gonddal készült összeállítást nagyon ajánljuk a fával foglalkozó összes szakemberek figyelmébe!

Rüb: A fa természetes és mesterséges szárítása. (Das natürliche und künstliche Trocken von Holz.) 48. sz. 37—45. old.

A kétféle eljárás tárgyilagossá összehasonlítása, a mesterséges szárítás gazdasági, üzemi és minőségjavító előnyeinek komoly adatokkal történő bizonyítása és néhány jótanács a kisebb-nagyobb szárítóüzemek berendezésére, a célszerű lemezszárítás, a korszerű ellenőrző műszerek és a helyes tárolás ismertetésével.

Geiger: Deszkából és pallókból készült értékes faépitmények összekötői. (Die Holzverbinder des hochwertigen Holzbaues aus Brettern und Bohlen.) 49. sz. 34—43. old.

A lapunk 1943. évi XII. füzetében (582. old.) ismertetett tanulmány folytatása.

Franges: A Karszt fásítása. (Die Aufforstung des Karstes.) 50. sz. 14—16. sz.

A bosznia-hercegovinai Karszton az első világháború előtt végzett erdőszítési kísérletek szép eredményekkel bíztattak. *Dimitz* szerint az ottani, számszerint mintegy 30.000 erdőmaradvány, amelyben ma alig található fa, csak teljesen értéktelen bozót, rendes felújítás esetén és

15 éves vágásfordulóban kezelve, évente mintegy 90.000 m³ fát szolgáltatna, tehát teljes egészében fedezné a lakosság faszükségletét.

Wagner: A fa védelme a trópusokban, különösen a termeszkek ellen. (Erfahrungen über die Schutzbehandlung des Holzes in den Tropen, insbesondere gegen Termiten.) 50. sz. 16. old.

A „Thanalit U“ nevű telítősó teljesen megóvja a fát minden rovarragástól, a nélkül, hogy az ilyen fából épült helyiségekben a tartózkodás az emberre vagy állatra káros lenne.

Belani: Fabeton. (Holzbeton.) 50. sz. 22—26. old.

A 30% fűrészporból és 70% betonból készült építőanyag egyre jobban tért hódít Németországban; különösen nyárilakok és hasonló építmények létesítésére alkalmas.

Vogel: A fagázgenerátoros járművek téli üzemzavarainak okai és azok megszüntetése (Ursachen und Beseitigung der Winterstörungen am Holzgasgenerator-Fahrzeug.) 50. sz. 35—37. old.

Néhány gyakorlati jótanács, magyarázó képekkel.

JOURNAL FORESTIER SUISSE. 1943. 9—12. sz.

Badoux: A Svájci Erdészeti Egyesület száz éves fennállásának ünnepe. (Fête du centenaire de la Société forestière suisse.) 201—210. old.

Svájc erdőbiztjai 1943 augusztus 28—30. napjain ünnepelték érdekképviseletük alapításának 100 éves fordulóját Lagenthal (berni kanton) városkában, ahol *Kashofer* erdőfelügyelő indítványára 1843 május 28-án alakult meg az egyesület. A hálás utódok egy fiatal tölgy elültetésével is megörökítették alapítójuk emlékét, majd megtekintették a híres Emmenthal-völgyet. A szerző részletesen ismerteti a jubileumi közgyűlés lefolyását s az azon elhangzott erdészeti szakelőadásokat.

Burger: A Baye de Montreux vízgyűjtőmedencéjének növényvilága, talaja s vízbefogadása. (La végétation, le sol et la teneur en eau de ses couches supérieures, dans le bassin d'alimentation de la Baye de Montreux.) 210—217., 235—240. és 266—268. old.

A talajtani viszonyokból vonja le következtetéseit — különösen a legelővé átalakított területekre vonatkozólag —, és ezek során kimutatja, hogy a növényzetnek és a talaj mikénti használatának jelentősebb a hatása a víz lefolyására, mint az azt befolyásoló többi tényezőnek (csapadék, elpárolgás, stb.) együttvéve.

de Kalbermatten: A Gryonne felső völgyében lévő erdők víztenlenc. (Assainissement des forêts de la Vallée supérieure de la Gryonne.) 217—220. old.

A lecsapolás műszaki munkáinak és költségeinek a részletes ismertetése után azt is megállapítja, hogy az azelőtt jórésben vízállásos helyek lecsapolása folytán a faállományok évi növedéke hamosan megkétszereződik.

Aubert: Néhány szó az áfonyákról. (A propos d'airelles.) 220—222. old.

A Svájcban előforduló négy fajtát (*Vaccinium myrtillus*, *V. vitis-idaea*, *V. uliginosum* és *V. Oxycoccus*) írja le a svájci erdőkben betöltött talajjellegző szerepük hangsúlyozásával.

de Luze: A szelidgesztenye-tenyésztés fokozása. (Le chataigner, essence a propager.) 222—226. old.

A szelidgesztenyének Svájcban — különösen Tessin kantonban — nagy a gazdasági jelentősége. Felkarolása tehát közérdek.

Leibundgut: Hozzászólás a vörösfenyő felújulásának a kérdéséhez. (Contribution à l'étude de la question du rajeunissement du mélèze.) 233—235. old.

A szerző kísérleti eredményekre hivatkozva számszerű adatokkal bizonyítja, mennyivel jobban kel a tülevelűeknek, különösen a vörösfenyőnek a magja, ha a talaj felső rétegét megművelik s a gyomnövényeket a magvetést megelőző időben eltávolítják.

Petitmermet: A Nemzetközi Erdészeti Központ tevékenysége. (L'activité du Centre international de sylviculture.) 257—262. old.

A szerző, aki Svájc államerdészeti igazgatásának főnöke, igen elismerő szavakban foglalja össze a Nemzetközi Erdészeti Központ (C. I. S.) eddigi tevékenységét. Elmondja, hogy az 1939 májusában történt megalakulása óta, a háborús nehéz viszonyok ellenére is mennyire sokoldalú és termékeny volt a Központ eddigi működése. Különösen az „*Intersylva*“ c. folyóiratában közölt tanulmányokkal s a „*Silvae Orbis*“ c. kiadvány-sorozatban eddig megjelent kötetekkel teljesített a C. I. S. már rövid idő alatt is igen hasznos szolgálatot. Eddig nyolc bizottsági ülést tartott (1. 1939 május, Berlin, 2. 1939. október, Róma, 3. 1940 március, Bern, 4. 1940 szeptember, Budapest, 5. 1941 szeptember, Baden-Baden, 6. 1942 szeptember, Bécs, 7. 1943 május, Berlin és 8. 1943 szeptember Szlovákia, Csorba-tó). Az ülések során számos előadás hangzott el, s azokat érdekes erdőbejárások követték. Mindez nagymértékben elősegíti a tagállamok erdőszakemberei között a megértést és az együttműködést.

A szerző meleg szavakkal méltatja a C. I. S. első elnökének báró *Waldbott Kelemennek* az érdemeit, s különösen kiemeli *Luncz Géza dr.* kartársunk szakbeli munkásságát: a *Silvae Orbis* sorozatban írt két kötetét és a legutolsó ülésen „az erdőn kívüli fatenyésztés“ tárgy során a magyarországi viszonyokról tartott előadását.

Aubert: Mit hoz a háborút követő idő? (E l'après-guerre?) 262—265. old.

Általános elszegényedést és olyan fokozott munka kötelezettségét, amilyet eddig még sohasem ismert a történelem. Igen jelentős lesz a szociális eszmék térhódítása az egész világon; a társadalom élete és berendezése alapjaiban meg fog változni. Mindennek az erdőszetét befolyásoló körülményeit nehéz előre látni; annyi mégis bizonyos, hogy az erdei terményeknek az eddiginél erősebb igénybevétele következik, és a fa ipari feldolgozásában fokozott fejlődésre számíthatunk. A háború a fának mint nyersanyagnak a közgazdasági jelentőségét igen megnövelte, ezt minden eszközzel továbbra is fenn kell tartani.

REVISTA PĂDURILOR. 1943. 1—4.

Vlad: Új üzemmód-átalakítási eljárás. (O nouă metodă de conversiune. 1—15. old.

Sarjerdőről szálerdőre való áttérésnek olyan módját keresi, amely a lehető legkevesebb hátránnyal és nehézséggel jár. A középerdő közvetítésével történő átalakítás csak komoly műszaki munka árán történhetik, az olyan áttérés pedig, amely a sarjról nőtt egyedeket közvetlenül a

szálerdő fordulójának végéig meghagyja, túlságosan sok anyagi áldozatot követel az erdőbirtokostól. A szerző ezért a két eljárás között keres újat, erdőtenyészeti és közgazdasági szempontból is előnyösebbet.

Nascu: Tűzifaturajozás a Maroson. (Plutăritul lemnelor de foc pe Mureș.) 16—19. old.

A tutajkötés gyakoribb eljárásait írja le, a tutajok méreteit és vázrajzát is közli a hasábtűzifa elhelyezési módjainak az ismertetésével.

Filipovici: Tűzifaturajozás a Maroson. (Plutăritul lemnelor de foc pe Mureș.) 20—23. old.

Az előző közlemény kiegészítése: a mederen kívüli tutaj egybeállítására során és vízrebocsátásakor követett eljárás leírása.

Pașcovici: Kiegészítő hozzászólás a bukovinai tölgy ismeretéhez. (Contribuțiuni la studiul stejarului din Bucovina.) 24—27. old.

A tölgy itt legtöbbször a bükkal és jegenyefenyővel elegyesen fordul elő. A kocsányos-tölgyet a görögkeleti egyház fokozottabb mértékben tenyészteti birtokain.

Vintilă: A légszáradt fa nedvessége. (Umiditatea lemnului uscat in aer liber.) 28—39. old.

Romániában végzett vizsgálatok alapján 12 különböző fajra közöl adatokat és grafikonokat.

Macedoneanu: A vadászterület igazgatásának legelső teendői. (Primele lucrări de organizare la un teren de vânătoare.) 40—43. old.

1. A terület terepviszonyainak és vadállományának megismerése részletes helyszíni bejárás alapján, 2. alkalmas vadőröz személyzetről gondoskodás, 3. a káros ragadozók elleni védekezés (csapdák felállítása, mérgezés), 4. vadetők, sózók, itatók elhelyezése a szükség szerinti mértékben és 5. az őrző személyzet utasítása pontos feljegyzési könyvecske vezetésére, amelybe minden bejárást be kell vezetni az észlelt vadváltó helyek, az erdőben látott személyek nevének, tüzek, lövések stb. feljegyzésével.

Ciurileanu: Az azimút számításának és két pont egymástól való távolsága megállapításának a tökéletesítése. (Perfecționări ale calculului azimutelor și distanțelor între 2 puncte.) 117—124. old.

Számtani levezetéssel új egyenleteket hoz.

Petcuț: Az erdők felújítására vonatkozó új intézkedések. (Noile dispozițiuni privind regenerarea pădurilor.) 125—135. old.

Romániában az 1942. évi november hó 30-án kelt 9105. számú földművelésügyi miniszteri rendelet a felújítási kötelezettség végrehajtását újból szabályozza. Lényeges haladást jelent, hogy a felújításhoz szükséges csemeték számát felemeli: túlevelűekből hektáronként 5500 drb-ot, lomblevelűekből 10.000 drb-ot kell kiültetni.

Nicoară: A mőc-kérdés. (Problema Mőcilor.) 136—140. old.

Erdély Romániához ítélt nyugati részén, amelyet a szerző a mőcök vidékének nevez, nagyon sürgős volna a lakosság gazdasági helyzetének fellendítése érdekében az út- és vasúthálózat bővebb kiépítése s ezzel az erdei termékek szállításának megkönnyítése.

Dan: A vadőrök. (Paznicii de vânătoare.) 141—144. old.

A szerző azt javasolja, vegyék fel a román alerdész szakiskolák tanulmányi rendjébe a vadászati és halászati ismereteknek legalább egy esztendőre kötelező tanítását is.

Hrádek: Az elegyítés sikertelenségének az okai. (Některé příčiny nezdaru porostních směsí. 297—298. old.

Régebbi tapasztalatok alapján sok jól telepített állomány elegyítésének a sikertelenségét arra vezeti vissza, hogy tisztásokon történt a próbálkozás, az elegyített fajok aránya az uralkodóéhoz (pl. lúcfenyő) képest csekély volt, végül pedig elkésett a gyérités. Hiányos volt legtöbbször a záródás is, amely ugyan megfelelt a lúcfenyőnek, de a lombfák csoportos elegyítése szempontjából károsan ritka volt.

Koukol: Természetes újulatból származó bükkcsemeték. (Bukové sazenice z náletu.) 313—314. old.

Erdősítésekhez és csemetekerti iskolázáshoz igen jó sikerrel használhatók.

Němec: Magból kelt rezgőnyárfa iskolázása. (Osika ze semene — pikýrovaná.) 367—371. old.

Részletesen leírja a Nová Hut'pod Nižborem-i urad. erdőhivatal kerületében a rezgőnyár magjának vetése és csemetekerti iskolázása során szerzett tapasztalatait.

Melkus: Lomblevelűek csemetekerti nevelése. (Poslední zkušenosti s vypeštěním listnáců ve školkách.) 415—416. old.

Az utolsó 5 évben szerzett tapasztalatait ismerteti.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁSOK.

Fischer Mihály nagybirtokos — amint erről, sajnos, elkésetten értesülünk — még a múlt év október havában Budapesten elhunyt. Egyesületünknek 20 évet meghaladó idő óta volt hűséges, áldozatkész tagja, kis erdőgazdaságát példás gondnal és szeretettel ápolta.

Schaffer Endre főerdőmérnök, a diójenői erdőhivatal vezetője, a magyar erdőmérnöki kar egyik sokoldalú gyakorlatot szerzett tagja, múlt évi december hó 11-én 57 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Matusovits Károly volt kincstári főerdőmérnök, földbirtokos, múlt évi december hó 18-án Alsóköröskényben (Dolné Krškany) életének 68. évében rövid, de súlyos szenvedés után meghalt. A Megboldogultban *Matusovits Péter* ny. miniszteri tanácsos fivérét gyászolja.

Iff. Kozáky Jenő erdőmérnök, kft. ügyvezető, múlt évi november hó 28-án 43 éves korában Pestszentimrén elhunyt.

Miltényi János m. kir. főerdőőr múlt évi december hó 26-án 49 éves korában Gödöllőn elhunyt. A kincstári alerdész-karnak egyik legkitűnőbb, példás buzgalmú tagja volt, aki a gödöllői József főhercegliget fejlesztésében is odaadó fáradozással vette ki részét.

Nyugodjanak békében!

SZEMÉLYI HÍREK

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága a m. kir. erdőmérnökök személyzeti létszámában *Bárány Károly* miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott főerdőtanácsost, valamint *Mattyasovszky Emil* és *Rákossy István* főerdőtanácsosokat miniszteri tanácsosokká,

Zsemlye Imre, Nagy Jenő, Nagy Lajos, Lukács Ottó, Ágfalvi Imre, Laczkó Béla, Berényi Péter és *Csernay Antal* főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőtanácsosokat, *Szöke Győző* főerdőtanácsosi címmel felruházott erdőtanácsost, *Molnár Antal* és *Prunyi Albert* erdőtanácsosokat a m. kir. főerdőtanácsosokká kinevezte;

vitéz Vitézy László, Kálmán Béla, Kovács Jenő és *vitéz Papp Jenő* főerdőtanácsosoknak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget,

Sára Jenő, Hénel Jenő, Horváth Rezső, dr. Benkovits Károly, Baldóczy István, Iványi Ferenc, Fodor Gyula, vitéz Héder István, Rabó Gyula és *Apáti László* erdőtanácsosoknak a m. kir. főerdőtanácsosi címet és jelleget,

Nagy Dezso erdőtanácsosi címmel felruházott főerdőmérnöknek a m. kir. erdőtanácsosi jelleget,

Szentistványi Aladár, Nagy Ákos, Báthori Miklós, Mészáros Antal, vitéz Aczél Sándor, Kemenes Ernő, Nagy László, Kovács István, Szigyártó Zoltán, Bartha Lajos, Terényi József, Csizsár Imre, Zsirai Gyula Matolcsy Andor és *Köröskényi Béla* főerdőmérnököknek a m. kir. erdőtanácsosi címet és jelleget,

Kuppán János, Hergáth Viktor, Schmidt Károly, Gábor Ferenc, Anschau Antal és *Derszib Ödön* erdőmérnököknek a m. kir. főerdőmérnöki címet és jelleget adományozta.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a m. kir. erdőmérnökök személyzeti létszámában *Haidekker Antal* (Técső), *Dolensky Károly* (Rahó), *Krippel Tibor* (Győr), *Lukács Nándor* (Görgényszentimre), *Corradi Keresztély* (Ungvár), *Fejérdy István* (Budapest), *Jász Károly* (Nagyvárad), *Buzetzky Ernő* (Marosvásárhely) és *Huszár Károly* (Beszterce) m. kir. erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököket m. kir. erdőtanácsosokká, *Henter János* (Beszterce) volt román állami erdőmérnököt és *Jakóts Sámuel* (Győr) ideigl. minőségű m. kir. főerdőmérnököt ideigl. minőségű m. kir. erdőtanácsosokká, *Tajnafői József* (Kaposvár) m. kir. főerdőmérnököt m. kir. erdőtanácsossá és *Fodor Sándor* (Tekibánya) uradalmi erdőtanácsos, okl. erdőmérnököt ideigl. minőségű m. kir. erdőtanácsossá,

Jerome René (Budapest), *Kézives Béla* (Miskolc), *Jablánczy Sándor* (Királymező), *Herczeg Tibor* (Görgényszentimre), *Bélaváry Mihály* (Budapest), *Seregély Pál* (Budapest), *Bisztika Géza* (Nagyberezna) és *Wächter Gyula* (Komárom) m. kir. főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököket, *vitéz Takács Ferenc* (Szeged-Királyhalom), *Zloczky Nesztor* (Veszprém) és *Kemény Lajos* (Apatin) m. kir. erdőmérnököket, *Bach Árpád* (Esztergom) és *Bán István* (Máramaros-sziget) ideigl. minőségű m. kir. erdőmérnököket m. kir. főerdőmérnökökké,

Fröhlich Pál (Rahó), *Szörényi Béla* (Bustyaháza), *Lotterhof Ottó* (Kohóvölgy), *Lenkey László* (Havasmező), *Prókay Gyula* (Ungvár), *Franciscy Pál* (Borgóprund) és *Lipták Géza* (Rahó) m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké, *Véssey Tibor* (Bustyaháza) ideigl. minőségű m. kir. segéderdőmérnököt ideigl. minőségű m. kir. erdőmérnökké, *Czuppon Károly* (Rahó) és *Hibbey Albert* (Dombó) ideigl. minőségű m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké, *Bugledits József* (Rahó) és *Jaszenovics László* (Csíkszereda) ideigl. minő-

ségű m. kir. segéderdőmérnököket ideigl. minőségű m. kir. erdőmérnökökké, *Kassay László* (Nagybánya) és *Varga Béla* (Máramarossziget) ideigl. minőségű m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké, végül *Ács Antal* (Körösmező) ideigl. minőségű m. kir. segéderdőmérnököt ideigl. minőségű m. kir. erdőmérnöké kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Mikevári Tivadar* m. kir. erdőmérnököt Hátmegről Budapestre és szolgálatátételre a földművelésügyi minisztériumba osztotta be, továbbá *Kocsány László* m. kir. főerdőmérnököt Ungvárról Hátmegre és megbízta az ottani m. kir. erdőhivatal vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Pákh Antal* m. kir. erdőmérnököt Nagyszőlősről a m. kir. erdőfelügyelőséghez Zilahra és *Tüske József* m. kir. erdőmérnököt Kassáról Nagyszőlőstre és megbízta az ottani m. kir. erdőfelügyelőségi kirendeltség vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Kovács Árpád* m. kir. főerdőmérnököt Besztercéről a m. kir. erdőigazgatóságához Marosvásárhelyre és *Botos Ernő* m. kir. erdőmérnököt Besztercéről Naszódra és megbízta a szálvavölgyi m. kir. erdőhivatal vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Szabó Géza* m. kir. erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököt Sirokról a m. kir. erdőigazgatóságához Ungvárra és *Oroszlányi Endre* m. kir. erdőmérnököt Rahóról a Nemzeti Közművelődési Alapítvány parádi erdőgazdaságához Sirokra.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Babos Károly* m. kir. főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. erdőtanácsost áthelyezte Ungvárról a m. kir. erdőigazgatóságához Kolozsvárra.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Mestyának István* m. kir. erdőtanácsost Bustyaházáról a m. kir. erdőigazgatóságához Ungvárra és erdőgazdasági felügyeleti tisztí teendőik ellátásával bízta meg, továbbá *Maron Géza* m. kir. főerdőmérnököt Ungvárról a m. kir. erdőigazgatóságához Bustyaházára.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az államerdészeti egyéb szakszemélyzet létszámában *Angyalossy István* (Szászrégen) ideiglenes minőségű m. kir. erd. üzemi főtisztet ideigl. minőségű m. kir. erd. üzemvezetővé és *Tarnai Gusztáv* (Gödöllő) m. kir. erd. üzemi főtisztet m. kir. erdészeti üzemvezetővé a VIII. fizetési osztályba,

Zsegora István (Felsővisó) és *Kelemen János* (Dés) ideigl. minőségű m. kir. erd. üzemi tiszteket ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi főtisztékké, *Gavra Alajos* (Élesd) m. kir. erd. üzemi tisztet és *Herendi József* (Budapest) ideigl. minőségű m. kir. erd. üzemi tisztet m. kir. erd. üzemi főtiszté és *Gráf József* (Ujvidék) ideigl. minőségű m. kir. erd. üzemi tisztet ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi főtiszté a IX. fizetési osztályba.

Tkacsuk Ferenc (Nagybocskó) ideigl. minőségű m. kir. erd. üzemi segédtisztet ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi tiszté, *Melicher József* (Győr) ideigl. minőségű m. kir. erd. üzemi segédtisztet, *Szöke László* (Szeged), *Bocsi József* (Beszterce), *Rády Károly* (Ungvár), *Józsa János* (Ungvár), *Dallos Géza* (Ujvidék), *Nagy István* (Marosvásárhely) és *Hevesi József* (Ujvidék) m. kir. erd. üzemi segédtiszteket, *Böszörményi József* (Kaposvár) és *Telegdy László* (Budapest) ideigl. minőségű m. kir. erd. üzemi segédtiszteket, *Várnai Aladár* (Miskolc), *Pákozdy Ernő* (Kassa) és *Gerendai Mihály* (Gödöllő) m. kir. erd. üzemi segédtiszteket, *Molnár István* (Ungvár) ideigl. minőségű m. kir. erd. üzemi

segéd-tisztet és *Kiss Zoltán* (Ungvár) m. kir. erd. üzemi segéd-tisztet m. kir. erdészeti üzemi tisztékké, *Földes Imre* (Bustyaháza) ideigl. minőségű m. kir. erd. üzemi segéd-tisztet ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi tiszté, *Kővesvári József* (Dolha), *Orosz János* (Marosvásárhely) és *Dallos János* (Okemence) m. kir. erd. üzemi segéd-tiszteket és *Horváth Szabolcs* (Miskolc) ideigl. minőségű m. kir. erd. üzemi segéd-tisztet m. kir. erdészeti üzemi tisztékké a X. fizetési osztályba kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az államerdészeti egyéb szak-személyzet létszámában *Broder Degenhard* (Gyergyótölgyes) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokot ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi segéd-tiszté, *Tóvári István* (Bustyaháza) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokot m. kir. erdészeti üzemi segéd-tiszté, *Kazi András* (Nagybánya) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokot ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi segéd-tiszté, *Csizmadia Gyula* (Bustyaháza) és *Németh Ferenc* (Szeged-Királyhalom) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *Vörös Rezső* (Marosvásárhely) és *Hevesi Ferenc* (Nagybánya) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *Borsi Ferenc* (Marosvásárhely) és *Dávid József* (Beszterce) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *Szaszkó József* (Rahó), *Szeles János* (Rahó), *vitész Bodri László* (Marosvásárhely), *Csikós Tóth Ferenc* (Marosvásárhely) és *Sághi László* (Marosvásárhely) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *Hantos István* (Marosvásárhely) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokot m. kir. erdészeti üzemi segéd-tiszté, *Szakács József* (Csíkszereda) és *Nagy Zoltán Jenő* (Marosvásárhely) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, továbbá *Monoki László* (Csíkszereda) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokot m. kir. erdészeti üzemi segéd-tiszté, *Oszwald János* (Csíkszentmárton), *Vancsura István* (Csíkszereda) és *Havasi István* (Marosvásárhely) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *Holzer József* (Csíkszereda) és *Plákos Ferenc* (Beszterce) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *Szávai József* (Csíkszereda), *Bencs Lajos* (Ungvár), *Mikóczy György* (Ungvár) és *Péchy Géza* (Ungvár) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *Csanaki György* (Patakófalú) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokot m. kir. erdészeti üzemi segéd-tiszté, *Fila József* (Szeged), *Aposztl Miklós* (Rahó) és *Bodor Lajos* (Bustyaháza) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *Papp Mihály* (Bustyaháza), *vitész Nagy István* (Bustyaháza) és *Peják Antal* (Jászberény) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *Felsőbányai Tibor* (Ungvár) és *Scheili Lipót* (Rahó) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat ideigl. minőségű m. kir. üzemi segéd-tisztekké, *Pilisi János* (Bustyaháza) és *Szakács István* (Nagybánya) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *Hámori József* (Rahó), *vitész Kertész Károly* (Bustyaháza) és *ifj. Sziklai Gyula* (Csíkszereda) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokokat ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi segéd-tisztekké, *ifj. Laczy István* (Bustyaháza) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokot m. kir. erdészeti üzemi segéd-tiszté, *Praveczyk András* (Rahó) és *Dudinszky Sándor* (Bustyaháza) ideigl. minőségű m.

kir. erdőkezelési gyakornokokat ideigl. minőségű m. kir. erdészeti üzemi segédtisztekké és Szálka László (Bustyaháza) ideigl. minőségű m. kir. erdőkezelési gyakornokot m. kir. erdészeti üzemi segédtisztté a XI. fizetési osztályba kinevezte.

Dr. Czapik Gyula egri érsek Seemann Ferenc érsekurad. főerdőmérnököt erdőtanácsossá nevezte ki.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

A karácsonyi ünnepek és az újév alkalmából kifejezett szíves jókívánatokat ezúton köszönöm és őszintén viszonzom.

Molcsány Gábor.

ELFOGYOTT A ZSEBNAPTÁR!

Mult évi december hó 16-án tartott közgyűlésünkön már bejelentettem, hogy az „Erdészeti Zsebnaptár“ 3000 példányából az utolsókat árusítjuk.

Ezek időközben vevőre is akadtak, *egyelőre tehát nem tudunk a további igényléseknek eleget tenni.*

A kinyomtatott ivекből kb. 350 példányra való mennyiségünk van raktáron, mert ezeknek a beköttetéséhez a mult évben nem sikerült vásznat szereznünk.

Most kilátásunk van arra, hogy kisebb tételekben még néhány méternyi vászonhoz jutunk, tehát a szakközönség rendelkezésére tudunk bocsátani kb. **további 350 példány (1943. évi) Zsebnaptárt**, mégpedig előreláthatólag **február hó közepén.**

Az általános nyersanyag-drágulásra és a munkabérek emelkedésére való tekintettel azonban mi is kénytelenek vagyunk ennek a sorozatnak az árát felemelni, de kötelességünknek ismerjük egyben azt is, hogy a tagtársainkat némi előnyben részesítsük.

A februárban forgalomba kerülő Zsebnaptár ára az Országos Erdészeti Egyesület tagjai részére tehát **példányonként 35.— P** lesz (+ 2.— P csomagolási- és postaköltség), azoktól a rendelőinktől ellenben, akik *nem tagjai egyesületünknek*, **40.— P-t** kell kérnünk (+ 2.— P csomagolási- és postaköltség).

Természetes, minden tagtársunk csak egy példány Zsebnaptárra tarthat igényt a fenti kedvezményes áron.

A rendeléseknek az összeg előzetes beküldése vagy utánvételezése ellenében tehetünk csak eleget.

M.

JELMONDATOK AZ ALFÖLDFÁSÍTÁS NÉPSZERŰSÍTÉSÉHEZ.

1. A faellátásban mutatkozó hiány szolgáljon okulásul arra, hogy a viszonyok javultával, az alföldfásítást az egyéni érdekekre tekintet nélkül, a haza javára maradéktalanul meg kell oldanunk.

2. Nem lehet állítani azt, hogy az Alföld fásítása befejeződött, amikor még mindig akadnak olyan magyar falvak, amelyekben egyetlen egészséges és jónövésű fa nincsen, és nem akad egyetlen olyan magyar falu sem, amelyben a fásítás a törvény rendelkezéseinek és szellemének megfelelően be lenne fejezve.

3. Az alföldfásítás nem szorosan vett erdészeti kérdés, hanem első sorban olyan nemzeti és kultúrérdek, amelyet csak a magyar erdész oldhat meg. Nem számíthatunk sem a németek, sem más idegen szakértársak segítségére, tudására, mert különlegesen magyar feladatról van szó,

tehát éppen ebben mutatjuk meg leginkább, mennyire vagyunk magyarok, mennyire ismerjük fel nemzetünknek velünk szemben támasztott követelményeit, mennyire értjük meg a kor szavát, mennyire állunk hivatásunk magaslatán.

4. Az alföldfásítás az erdészet legmagyarabb és legszebb feladata, a magyar erdészeti politika legnagyobb alkotása és a magyar erdőmérnök leghazafiasabb kötelessége.

5. Nemcsak hazánknak, hanem az erdészeti tudománynak is azzal tesszük a legnagyobb szolgálatot, ha ezt a feladatot minél tökéletesebben oldjuk meg.

6. Féltetni kell az alföldfásítás jövőjét, mert könnyen megtörténhetik, hogy erdőgazdasági politikánk súlypontja szükségszerűen ismét a határszélekre helyeződik vissza, és a nagyközönség elfelejtkezik az Alföldről: magyarságunk leggazdagabb erőforrásáról.

7. Ne hagyjuk el az Alföldet, és kövessünk el mindent, hogy az erdészeti kultúra terén is a legmagasabb fokra emelhessük. Ne legyen az Alföld szolgálata másodrendű, hanem mindig elsőrendű erdészeti érdek, mint ahogy elsőrendű nemzeti érdek is.

8.* Kerner óta az Alföldnek külföldön rossz híre van. Azt mondják róla, hogy alkalmatlan a haladásra és magasabb esinra, akárcsak Ukrajná. Mégpedig ennek okát nemcsak Kerner, de Engler és Borbás is az erdőtlenségben látják.

9. Nem a pusztá mezők, legelők adnak az országnak szegény arculatot, mint azt a nyugati nemzetek mindenfajta írásai túlságosan és igaztalanul kiemelni szokták, hanem főleg az, hogy a nagyobb, régen lakott falvak és a városok körül irtott erdő helyébe még most sem telepítettek újra fás növényzetet. ... településeink az ukrán puszták lelkét lehelik ki.

10. A magyar erdő mai állapota nemcsak a magyar tájkép egyik leghatásosabb meghatározója, de az ország és annak részein a haladás állapotának is a visszatükrözője.

11. Alsó-Magyarország erdőben való általános szegénysége tehát jórésben az ismételve emlegetett sajátságos keleti, turáni vonás. ... az Alföld déli felének tájjelegében sok van a mezőgazdasági gyarmatország levegőjéből.

12. Nem az erdőszegénység a lapályi táj főfogyatékosága, hanem a szélnek prédájára engedett szántóföldek faszegélyzetének és a falvak, tanyák lombgyűrűjének a hiánya.

M. J.

ADOMÁNYOK.

A miskolci m. kir. erdőigazgatóság személyzete a vértanúhalált halt erdészeti és vadászati alkalmazottak emlékművére	77.20 P
Molcsányi Gábor miniszteri osztályfőnök, újévi üdvözlések megváltása címén	20.— P
Összesen:	97.20 P

* A 8—12. pontok Princz—Telki: „A magyar munkaföldrajz” c. művéből valók.

Az „Erdészeti Lapok“ 1944. évi I. füzetének a hirdetései.

A hirdetések alapdíja a szövegmagasság milliméterenkint 1 P. A legkisebb hirdetés ára 10 P. A támpéldány ára drbonkint 3 P.

EGRI ERDŐ ÉS FAIPAR R. T.

Fűrészek: **Felnémet, Gyöngyös.**
 Alapítása: **Gyöngyösi Parkettagyár k. f. t.**
 Parkettagyár: **Gyöngyös.**
 Központ: **Budapest, V., József nádor-tér 1.**
 Távbeszélő: **18-33-97., 18-33-91.**
 Táviratelm: **EGERFA.**

Kárpátaljai vállalat **körerdésze**, 41 éves, erdőgazdasági szakiskolával és nagyuradalmi gyakorlattal, felmondatlan állásban, helyét az anyaországban felcserélné. — Szíves megkeresést a kiadóhivatalba kér. (2132. sz.)

Vadkörtefát 14 cm-től felfelé minden vastagságban és bármilyen hosszúságban vásárol: Kenderfonógyár, Hird. (Baranya vm.). (35. sz.)

KERESZTÉNY CÉGI

Erdői vetőmagvak: erdei-, fekete-,
 vörös-, jegenye- és lúcfenyő, szavatolt leg-
 magasabb csiraképeséggel! Akác-, gledi-
 esia-, korai-, hegyi- és zöldjuhar, magas-
 kőrís-, éger-, gyertyán és szelidgesztenye.

Kocsánytalan és kocsányos
tölgyemakk!

Csermakk!

Bükkemakk!

KÖSZEGI FENYŐMAGPERGETŐ ÉS FAISKOLÁK
WÄCHTER GYULA ÉS FIA, KÖSZEG, Vas vm.
 Távbeszélő: 42. sz.; a déli órákban és esti 6 órától kb. sz.
 Sörgőnyelv: Magpergető Köszeg. — Postafiókáréknézetű 24127. sz.

**Erdészeti
 csemeték:**

erdei-, fekete-, lúcfenyő-, vörös-,
 sima-, jegenye-, ezüst- és
 Douglas-fenyő. — Akác-,
 tölgy-, cser-, éger-, magas-
 kőrís-, nyír-, gyertyán- és
 bükkcsemeték **első-
 rendű minőségben!**

Gyümölcsvadoncok, sorfák, díszfenyők, díszbokrok

Kérjen ajánlatot.

A MAGYAR FAISKOLAI SZÖVETSÉG TAGJA

ALAPÍTÁSI ÉV 1919.

Az erdőgazdaság minden ágában nagy gyakorlatot szerzett, több idegen nyelvet jól beszélő, előkelő uradalomban nyugdíjjas állást betöltő **főerdőmérnök** állását változtatná. Szíves megkereséseket „Dunántúl” jellegére a kiadóhivatal továbbítja. (2045. sz.)

3-3

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS

és csemetekerti cég

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök

Budapest, XII., Névtelen-utca 7879/10.

Levél cím: Budapest 2, postafiók 53.

Távbeszélő:

Sürgőny cím:

155-641

KEINERMAG BUDAPEST

(Őskeresztény cég)

AJÁNLOK: fenyő- és lombfa-magvakat, kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot fenyő- és lombfa-csemetéket.

VESZEK: tűzifát, szerfát, fűrészanyagot.

Uradalomtól, erdőbirtokosoktól, termelőktől kisebb-nagyobb tételekben minden fajta faválasztékot vennék. Roboz Ódön, Budapest, V., Báthory-u. 17. (2061. sz.)

5-3

Acs Ferenc

okl. erdőmérnök, fakereskedő és fatermelő

vesz erdőkitermelést, tűzifát és szerfát

**Tűzifa, kis- és nagyvasuti talpfa
állandóan raktáron**

Központi iroda: Budapest, V., Klotild-u. 4. sz. Távbeszélő: 111-853
Fatelepe és vill. faaprítóüzem: X., Kőbányai-ut VI. sz. kapu. Távb.: 13-11-12

VESZ, ELAD: SZERFÁT, TÜZIFÁT ÉS FENYŐ-FÜRÉSZANYAGOT
ELVÁLLAL ÉS ELŐLEGEZ ERDŐKITERMELÉST
C S É P B É L A

OKLEVELES ERDŐMÉRŐK, FANAGYKERESKEDŐ

I R O D A: BUDAPEST, IX., MESTER-U. 13. **TÁVBESZÉLŐ:** 130-593
F A T E L E P: BUDAPEST, ÉSZAKI TEHERPÁLYAUDVAR ÉS RÁKOS-
 CSABA, SZÉCHENYI-UTCA 10. SZ. **TÁVB.**: 490-069
ALAPÍTVÁ: 1932 (1184 SZ.)

ERDEI-, FEKETE-, LÚC-, JEGENYEFENYŐT,

VÉKONY GÖMBÖLYEGFÁT VEZETÉKOSZLOPOK

céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban kész-
 pénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérünk

„UNA“ Faértékesítő rt., Bpest V, Deák Ferenc-u. 6.
 (Távbeszélő: 183—856*) szám alá.

**MINDENFÉLE
 ÁLLANDÓAN**

**KEMÉNYRÖNKÖT
 VÁSÁROL**

FURNÍR- ÉS

LEMEZMŰVEK RT.

GYÁR ÉS IRODA: ÚJPEST, VÁCI-ÚT 60. SZ.
TÁVB.: 294-812 • ÜZEMALAPÍTÁS: 1894

GYÁRTMÁNYAI:

**FÜRÉSZELTFA • FURNÍR • ENYVEZETT
 LEMEZ • „STABIL“ ASZTALOSLAP
 FADOBOZ • FASZALAG • SZÉKÜLÉS**

Fekete-, kanadai-, fehérvár- és fűz-, valamint **hársfarönköket**

vesz minden mennyiségben és az
üzlet legelőnyösebb, legsímább
lebonyolítását biztosítja a

MAGYAR ÁLTALÁNOS GYUFÁIPARI RT.,

BUDAPEST, V., TÜKÖR-U. 4.

6-4

ERDŐGONDNOKI ÁLLÁS.

1944. évi április hó 1-vel betöltésre kerül egy vezető erdőtisztai állás *Draskovich Iván* grófnak a Dunántúlon fekvő kb. 14.000 k. hold kiterjedésű erdőbirtokán, Sellye (Baranya vm.) székhellyel. Feltételek: főiskolai végzettség, elsőrendű ajánlások értékes lombterdők kitermelése és értékesítése, valamint erdőgondozás terén szerzett gyakorlatról. A magyar nyelv tökéletes tudásán kívül a német nyelv bírása szóban és írásban is kívánatos. Miután az igazgatás ezen a tiszta sík vidéken csak csekély fizikai megterhelést jelent, munkabíró, jó egészségben levő nyugdíjasok is számbajöhetnek. Az ajánlatokat fényképpel és részletes életrajzi adatokkal *Draskovich Iván* gróf Sellye, Baranya vm. címre kell benyújtani. (41. sz.)

Többszázézer 3 éves

feketefenyő-, erdeifenyő- és lúcfenyőcsemete, 1 éves kocsánytalan-tölgy- és csercsemete,

mind kiváló, erdősítésre kifogástalanul megfelelő minőségben, esemetekertjeimben **eladó.**

„SILVA“ Erdőgazdasági Vállalat
THIRINGER JÁNOS okl. erdőmérnök, Körmend.

(3040. sz.) A csemetéből mintát fagymentes időben készséggel küldök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Nagykörös m. város pótharaszti erdőgazdaságában lemondás folytán megüresedett **erdőőri állásra** pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak az 1935:IV. t.-c. 48. §-ában előírt szakképzettségű, fedhetetlen előéletű, 24 évet betöltött, egészséges egyének.

Az állás illetménye havi 110.50 P kezdő illetmény, amely 5 évenként évi 60 P-vel emelkedik 6 esetben. Ezenkívül családi pótlék, természetbeni lakás, 1 kat. hold kert udvartérrel, 2 kat. hold illetményföld, 4 kat. hold rét, 10 kat. hold erdei legelő, jószágartás, tüzelőanyag és évi 50 P ruhaátalány.

A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. születési anyakönyvi kivonat,
2. újkeletű erkölcsi bizonyítvány,
3. magyar állampolgársági, vagy illetőségi bizonyítvány,
4. az 1935:IV. t.-c. 48. §-ában írt szakképzettséget igazoló bizonyítvány,

5. hatósági orvosi bizonyítvány,

6. működési bizonyítvány,
7. katonai igazolvány.

A pályázati kérvényeket 1944. évi január hó 30. napjának déli 12 órájáig Nagykörös m. város polgármesteri hivatalában kell benyújtani.

Nagykörös, 1943 december hó 1-én.

(3080. sz.)

Dezső Kázmér s. k.
polgármester.
(6448/ki. 1943.)

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Nagykörös megyei város pótharasztpusztai erdőgazdaságában megüresedett **erdőlegényi állásra** pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak az 1935:IV. t.-c. 48. §-ában előírt képesítésű, fedhetetlen előéletű, 24 évet betöltött, egészséges egyének.

Az állás illetménye havi 117 pengő készpénz, természetbeni lakás, 1 kat. hold kert és udvartér, 2 kat. hold illetményföld, 2 sertéstartás, tüzelőanyag és évi 50 P ruhaátalány.

A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. születési anyakönyvi kivonat,
2. újkeletű erkölcsi bizonyítvány,
3. illetőségi bizonyítvány,
4. szakképzettséget igazoló bizonyítvány,
5. újkeletű hatósági orvosi bizonyítvány,
6. eddigi működést igazoló bizonyítvány,
7. katonai igazolvány.

A pályázati kérvényeket Nagykörös m. város polgármesteri hivatalába 1944. évi január hó 30. napjának déli 12 órájáig kell benyújtani. Nagykörös, 1943 december 9-én.

(3079. sz.)

Dezső Kázmér s. k.
polgármester.
(I. 5815/ki. 1943. sz.)

A Krizseváci Vagyonköztség alsólendvai erdőgondnoksága keres **okl. erdőmérnököt** 6717 kat. holdnyi erdőgazdaságának önálló vezetésére. Az ajánlatokat f. évi február hó 15-ig az erdőgondnokság címre Alsólendva, Zala m. kérjük *curriculum vitae* melléklésével. (3078. sz.)

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

A középapsai nemesi közbirtokosság erdőbirtokossági társulata 1944. évi január hó 21-én 14 órakor Középpapsán a községházán megtartandó nyilvános írásbeli versenytárgyaláson eladja az 1943/44. termelési idényben rendes és rendkívüli fahasználat címén kihasználás alá kerülő 64·2 k. hold (Hatvannégy és kéttized k. hold) hozamba beszámítható területen lábon álló, az „Apecka” havas alatti véderdőben hatósági úton kijelölt és szállalás útján kitermelhető 100 és azonfeletti éves, 0·7 sűrűségű elegenden bükkös erdő faállományát.

Az árajánlatot — az erdőben tövön értve — külön szerfára és külön tűzifára 1 m³-re, ill. 1 erdei ürméterre (100×100×130 cm) kell megtenni.

A vételár a választékonként becsült fatömeg és az ajánlattévő részéről választékonként felajánlott egységárak szorzatából áll elő. A választékokra csak átlagárak tehetők.

A felajánlott teljes vételár mind az eladóra, mind a vevőre nézve kötelezőleg függ a m. kir. közellátásügyi minisztérium illetékes határozatától.

A bánatpénz 15.000.— P, azaz Tizenötezer pengő.

A vágásterület a dombói TEV-állomástól mintegy 10 km távolságban, a Dubovec helyi elnevezésű völgy mentén, az Apecka havas alatti véderdőben van.

Ajánlatot *Placzer István* ny. m. kir. főerdőmérnök, hatósági megbízott, Nagybocskó, címén lepecsételt ajánlott levélben, valamint az árverés napján, az árverés megkezdése előtt Középpapsán az árverést vezető kezeihez lehet benyújtani a 45.500/1943. K. M. sz. rendelet 3. §-ában foglaltaknak, ill. az árverési feltételekben kikötött kellékeknek megfelelően.

A hatósági megbízott a beérkezett vételár-ajánlatok felett szabadon dönt.

Utó-, valamint későn érkezett vagy benyújtott ajánlatok figyelembe nem vehetők.

Az ajánlattevők hatályos magyar iparjogosítványukat, valamint magyar állampolgárságukat igazoló okiratukat az árverésen bemutatni kötelesek.

Az árverési és szerződési feltételek a fentnevezett hatósági megbízottnál, valamint a hivatalos órák alatt a máramaroszigeti m. kir. erdőfelügyelőségen tekinthetők meg.

Kelt Középpapsán, 1944. évi január hó 5-én.

Placzer István s. k.

(46. sz.)

ny. m. kir. főerdőmérnök, hatósági megbízott.
(47/1944. sz.)

A rozsnyói püspöki uradalom igazgatósága a megüresedett **központi erdőgondnoki** állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás megegyezés szerint. Lejárt üzemterveinek elkészítését is vállaló erdőmérnökök pályázatukat az uradalmi igazgatósághoz — Rózsnó — nyújtják be. (29. sz.)

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETÉS.

A M. Kir. Államvasutak 1930 drb. erdei-, luc- vagy jegenyefenyő-**vezetékoszlop** szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlatot 1944. évi január hó 25-én déli 12 óráig a M. Kir. Államvasutak igazgatóságának beszerzési főosztályához (Budapest, VI., Andrásy-út 75. III. 336.) kell benyújtani, ahol a részletes feltételek is megtekinthetők.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Tolnavármegye közigazgatási bizottságának gazdasági albizottsága a nagym. m. kir. földművelésügyi miniszter úr 135.942/1943. I/A—1. F. M. számú rendeletében nyert felhatalmazás alapján a tolnavármegyei erdészeti segédszolgálati szervezet keretében 1 Szekszárd és 1 Tamási székhellyel rendszeresített — lemondás folytán megüresedett — kettő **kerületi erdőőri állásra** pályázatot hirdet.

Az állásokkal egybekötött javadalmazásról felvilágosítást és a pályázati feltételeket, megcímzett és kellően felbélyegzett válaszboríték melléklése ellenében a szekszárdi m. kir. erdőfelügyelőségtől lehet kérni.

Szekszárd, 1943 december 14.

((3067. sz.)

vitéz Kovács s. k.
főispán, elnök.
(6554/1943.)

Székelyföldön önálló magánmérnöki gyakorlatot folytató, magyar anyanyelvén kívül tűrhetően németül és románul is beszélő, 44 éves, román. kat. nős **erdőmérnök**, hites földmérőmérnök, korszerű műszerekkel felszerelt mérnöki irodával, több önálló iparüzésre jogosító képesítéssel,

akinek, mint szívós sportembernek, különösen *komoly szaktudása van a kárpáti nagyvad-vadászat összes ágában*, lőtechnikai ismeretekben, belövésekben, vadásztrófeák művészi kidolgozásában, vadászebek tenyésztésében, valamint idomításában, havasi nagyvad-gazdaságok rendezésében és vadászmeisteri teendőinek az ellátásában, a vadak hívásához is ért

a Dunántúl, esetleg a Felvidék valamelyik nagyobb magánerdőgazdaságában nyugdíjas, lehetőleg vezető állásban elhelyezkedne. Megkereséseket a kiadóhivatal továbbít. (19. sz.)

Magashegységi nagyobb erdőgazdaság vezetésére keresünk kellően gyakorlott, erélyes, nehéz terepviszonyokhoz szokott, értékesítésben is jártas **erdészt**. Az ajánlatnak az eddigi működés részletes ismertetésén felül a javadalmazási igény megjelölését is tartalmaznia kell; szolgálati bizonyítványok egyszerű másolatának a melléklése kívánatos. A pályázatokat a kiadóhivatal továbbítja. (51. sz.)

Vezető erdészt keresünk jó referenciákkal. Pályázatokat „Nyugdíjas állás” jeligére a kiadóhivatalba kérünk. (3081. sz.)

Felélős kiadó: dr. Mihályi Zoltán.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V, Honvéd-utca 19.
Felélős: Győry Aladár igazgató.